

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

57

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

JAWNE

Egz. Nr 1

Kpt. Wiesław GWIZDOWSKI

+ 8 zar. na garb.

PRZEZNACZENIE I ZASADY WYKORZYSTANIA
DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW W DZIAŁANIACH
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DOWODZENIA
PODODDZIAŁAMI ORAZ KIEROWANIA
WYKONAWSTWEM PRAC INŻYNIERYJNYCH

48441

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1981

57

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

JAWNE

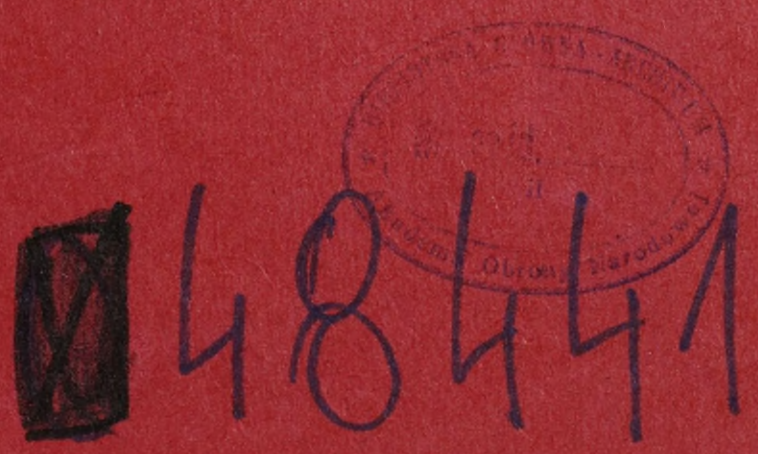

Egz. Nr 1

Kpt. Wiesław GWIZDOWSKI

PRZEZNACZENIE I ZASADY WYKORZYSTANIA DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW W DZIAŁANIACH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DOWODZENIA PODODZIAŁAMI ORAZ KIEROWANIA WYKONAWSTWEM PRAC INŻYNIERYJNYCH

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. broni K. Świerczewskiego

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 54305

Załącznik Nr. 1 do pisma wchodz. Nr. 01049
z dnia 9. WRZE 1981 r.

~~DA UŻYTKU
SZKOLENIA~~

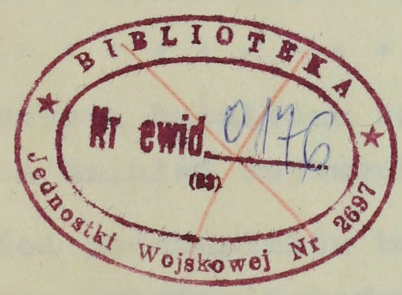
Egz. Nr. 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

+ 8 rat. me 9 ad.

"PRZEZNACZENIE I ZASADY WYKORZYSTANIA DYWIZYJNEGO
BATALIONU SAPERÓW W DZIAŁANIACH BOJOWYCH
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DOWODZENIA
PODODDZIAŁAMI ORAZ KIEROWANIA WYKONAWSTWEM PRAC
INŻYNIERYJNYCH"

O P R A C O W A Ł :

kpt. Wiesław GWIZDOWSKI

SPIS TREŚCI

=====

Str.

I.	PRZEZNACZENIE, ROLA I MIEJSCE ORAZ ZADANIA DYWIZYJ- NEGO BATALIONU SAPERÓW W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZJI.	
1.1.	Przeznaczenie, rola i miejsce dywizyjnego batalionu saperów w zabezpieczeniu inżynieryj- nym działań bojowych dywizji	4-6
1.2.	Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego realizo- wane przez wojska dywizji w zasadniczych rodzajach działań bojowych	6-8
1.3.	Zadania dywizyjnego batalionu saperów w zakre- sie zabezpieczenia inżynieryjnego zasadniczych rodzajów działań bojowych dywizji	9-11
II.	ORGANIZACJA, ZASADY UŻYCIA ORAZ MOŻLIWOŚCI PODODDZIA- ŁÓW DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW W ZAKRESIE REALIZA- CJI ZADAŃ ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO W ZASADNI- CZYCH RODZAJACH DZIAŁAŃ BOJOWYCH DYWIZJI	12
2.1.	Struktura organizacyjna dywizyjnego batalionu saperów	12-15
2.2.	Zasady użycia batalionu saperów w zasadniczych rodzajach działań bojowych dywizji	16-17
2.3.	Możliwości pododdziałów batalionu saperów w zakresie wykonania zadań zabezpieczenia inży- nieryjnego działań bojowych dywizji.	18-23
2.4.	Ogólne zasady i sposoby wykorzystania pododdzia- łów batalionu saperów w natarciu i obronie dywizji	23-29
III.	ORGANIZACJA DOWODZENIA PODODDZIAŁAMI BATALIONU SAPERÓW ORAZ KIEROWANIE NIMI W CZASIE WYKONAWSTWA PRAC INŻYNIERYJNYCH	29
3.1.	Praca dowództwa i oficerów sztabu batalionu w zakresie dowodzenia pododdziałami batalionu saperów	29-38

3.2. Organizacja dowodzenia pododdziałami batalionu oraz łączności w działaniach bojowych dywizji	38-41
3.3. Organizacja zabezpieczenia bojowego oraz współdziałania między pododdziałami w działaniach bojowych dywizyjnych batalionu saperów	41-46
IV. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO I TECHNICZNEGO W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW.	47
4.1. Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia materiałowego pododdziałów batalionu saperów dywizji	47-49
4.2. Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia technicznego działań bojowych pododdziałów dywizyjnego batalionu saperów	50-53
V. WNIOSKI	54-55
BIBLIOGRAFIA	56
ZALĄCZNIKI	57

I. PRZEZNACZENIE, ROLA I MIEJSCE ORAZ ZADANIA DYWIZYJNEGO
BATALIONU SAPERÓW W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZJI.

1.1. Przeznaczenie, rola i miejsce dywizyjnego batalionu
saperów w zabezpieczeniu inżynieryjnym działań bojowych
dywizji.

Pojawienie się broni masowego rażenia na współczesnym polu walki spowodowało szereg istotnych zmian w strukturze organizacyjnej wojsk, w ich wyposażeniu oraz w zasadach działania. Jednym z istotnych następstw możliwości zastosowania broni masowego rażenia w walce jest również wzrost ilości i zakresu prac zabezpieczenia inżynieryjnego mających na celu zapewnienie wojskom dogodnych warunków do utrzymania gotowości bojowej oraz swobody ruchu i manewru w działaniach bojowych. Wzrost ilości prac inżynieryjnych spowodował, że oprócz etatowych organicznych jednostek wojsk inżynieryjnych występujących na poszczególnych szczeblach dowodzenia obowiązkiem realizacji prac inżynieryjnych obarcza się jednostki wszystkich rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb. Wojska inżynieryjne realizują dzisiaj tylko główne zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wymagające specjalnego wyszkolenia żołnierzy i wykorzystanie specjalistycznego sprzętu. Na szczeblu dywizji /DZ, DPanc/ organicznym pododdziałem wojsk inżynieryjnych posiadającym w swoim składzie odpowiednio wyszkolonych żołnierzy i sprzęt specjalistyczny jest batalion saperów.

"Batalion saperów dywizji jest przeznaczony do wykonywania głównych dywizyjnych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w podstawowych rodzajach działań bojowych. W wyjątkowych wypadkach ze składu batalionu saperów mogą być wydzielone

pododdziały do wzmocnienia jednego-dwóch pułków pierwszego rzutu lub oddziału wydzielonego dywizji w celu wykonania przejść w zaporach inżynieryjnych, uchwycenia min jądrowych, urządzenia przepraw, budowy dróg, budowy obiektów fortyfikacyjnych, wykonania przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia"x/.

W czasie działań bojowych dywizji batalionu saperów skupia swój główny wysiłek na realizację najważniejszych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego nakazanych do wykonania przez dowódcę dywizji. Decyzję o wykorzystaniu pododdziałów batalionu saperów podejmuje dowódca dywizji stosownie do zadania bojowego, charakteru działań i sytuacji ogólnej. Wykorzystanie batalionu saperów powinno być zawsze zgodne z jego przeznaczeniem i możliwościami.

W zależności od sytuacji bojowej główne siły batalionu saperów rozmieszcza się zwykle między pierwszym a drugim rzutem dywizji. W czasie organizacji działań bojowych pododdziały batalionu saperów wykorzystywane są z zasady w sposób scentralizowany. W toku walki batalion działa z zasady w sposób zdecentralizowany wydzielając ze swego składu część pododdziałów do elementów ugrupowania bojowego dywizji oraz do wzmocnienia oddziałów pierwszorzutowych.

Stąd też miejsce batalionu saperów w ugrupowaniu bojowym dywizji jest zmienne, uwarunkowane sytuacją bojową, charakterem terenu i decyzją dowódcy dywizji. Są to w zasadzie główne czynniki określające w każdej sytuacji miejsce batalionu saperów w walce.

x/ Podręcznik: "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych w zasadniczych rodzajach walki".

Rola batalionu saperów w działaniach bojowych dywizji wynika z zadań jakie przypadną mu w udziale do realizacji. Polegać ona powinna przede wszystkim na wsparciu działań bojowych oddziałów dywizji pod względem inżynieryjnym, szczególnie w realizacji tych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, których wykonanie wymaga użycia odpowiednio wyszkolonych i wyposażonych w specjalistyczny sprzęt pododdziałów wojsk inżynieryjnych.

1.2. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego realizowane przez wojska dywizji w zasadniczych rodzajach działań bojowych.

Zabezpieczenie inżynieryjne jest jednym z zasadniczych rodzajów zabezpieczenia działań bojowych wojsk. Ma ono na celu stworzenie oddziałom dywizji maksymalnie dogodnych warunków w terenie dla zapewnienia sprawnego i terminowego wyjścia i rozwinięcia na określonych rubieżach ataku, przejścia do natarcia, utrzymania jego wysokiego tempa oraz utrudnienie przeciwnikowi prowadzenia działań obronnych i zaczepnych poprzez wykonanie kompleksu zadań inżynieryjnych związanych z odpowiednim przygotowaniem terenu.

Realizacja przedsięwzięć inżynieryjnych powinna zapewnić:

- zabezpieczenie ruchu i manewru wojskom własnym poprzez umożliwienie pokonania trudnych odcinków terenowych, przeszkód wodnych i zapór inżynieryjnych wykonywanych przez przeciwnika;

- utrudnienie ruchu i manewru wojskom przeciwnika poprzez minowanie i niszczenie dokonywane w lukach i na skrzydłach ugrupowania wojsk własnych oraz na kierunkach kontrataków przeciwnika;

- ochronę wojsk, uzbrojenia, sprzętu technicznego i środków materiałowych przed środkami rażenia przeciwnika poprzez fortyfikacyjną rozbudowę terenu.

Celem pochodnym /z uwagi na stosowanie przez wojska min, zapór elektryzowanych, materiałów wybuchowych/ jest zadanie maksymalnych strat przeciwnikowi w sile żywej i sprzęcie technicznym.

Dla osiągnięcia powyższych celów wojska dywizji wykonują we wszystkich rodzajach działań bojowych szereg zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Jednym z podstawowych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego realizowanym niezależnie od rodzaju prowadzonych działań bojowych przez dywizję jest rozpoznanie inżynieryjne przeciwnika i terenu. Bez znajomości przeciwnika i prowadzonych przez niego prac inżynieryjnych oraz bez znajomości terenu w pasach i na kierunkach działania dywizji i pułków prowadzenie działań bojowych jest niecelowe i nieefektywne, nie zapewnia osiągnięcia celów walki.

Kolejnym zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego realizowanym przez wojska dywizji jest przygotowanie i utrzymanie odpowiedniej sieci dróg dofrontowych i rokadowych wykorzystywanych do:

- marszu i manewru wojsk dywizji;
- dowozu i ewakuacji;
- wyjścia spod uderzeń jądrowych;
- pokonania rejonów zniszczeń, pożarów i stref skażeń promieniotwórczych.

Jednym z głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego jest wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych przeciwnika

oraz rozminowanie niezbędnych rejonów w terenie w celu zapewnienia ruchu i manewru własnym wojskom. Oprócz zapór inżynieryjnych wojska będą pokonywać różne przeszkody naturalne zwłaszcza w czasie natarcia i marszu. Stąd też następnym zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego jest urządzenie i utrzymanie przepraw przez przeszkody wodne. W warunkach wojny jądrowej szczególnego znaczenia nabiera kolejne zadanie zabezpieczenia inżynieryjnego jakim jest fortyfikacyjne przygotowanie terenu.

Z tym zadaniem wiąże się budowa i ustawianie zapór inżynieryjnych /stałych i manewrowych/ oraz wykonywanie niszczeń, które w poważnym stopniu mogą ograniczyć działanie przeciwnika i możliwości jego manewru. Należy mieć też na uwadze, że dywizja zmechanizowana może być użyta również w kombinowanej operacji desantowej. W tej sytuacji jednym z zadań zabezpieczenia inżynieryjnego będzie przygotowanie brzegu morskiego dla potrzeb załadowania i lądowania oddziałów dywizji.

Ponadto w systemie innych rodzajów zabezpieczenia działań bojowych pododdziały dywizyjnego batalionu saperów mogą wziąć udział w realizacji następujących zadań:

- w ramach obrony wojsk przed bronią masowego rażenia poza pracami fortyfikacyjnymi wykonywanymi dla ochrony wojsk przed bronią masowego rażenia, także prace inżynieryjne wykonywane w toku akcji ratunkowo-ewakuacyjnych w rejonach porażenia;

- w ramach zabezpieczenia tyłowego: wydobywanie i oczyszczanie wody, przygotowanie i utrzymywanie punktów wydobywania i oczyszczania wody;

- W ramach maskowania bezpośredniego: inżynieryjne prace maskownicze związane z maskowaniem ludzi, uzbrojenia

i sprzętu oraz wykonywanych obiektów.

1.3. Zadania dywizyjnego batalionu saperów w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego zasadniczych rodzajów działań bojowych dywizji.

Do podstawowych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w zasadniczych rodzajach działań bojowych dywizji, które realizować będą pododdziały dywizyjnego batalionu saperów zaliczyć można: rozpoznanie inżynieryjne przeciwnika i terenu, przygotowanie fortyfikacyjne terenu /rejonu wyjściowego, podstaw wyjściowych/ lub rejonu długiego odpoczynku oraz pasa obrony, pokonywanie przeszkód terenowych na podejściach do rubieży ataku i w głębi obrony przeciwnika, przygotowanie dróg marszu i manewru oraz dowozu i ewakuacji, torowanie przejść w zaporach inżynieryjnych własnych i przeciwnika, urządzenie i utrzymanie przepraw, przygotowanie brzegu morskiego dla potrzeb załadowania i lądowania oddziałów dywizji w kombinowanej operacji desantowej, budowę i ustawianie zapór inżynieryjnych oraz wykonywanie niszczeń.

Ponadto w systemie innych rodzajów zabezpieczenia działań bojowych udział w likwidacji skutków uderzeń jądrowych, wydobywanie i oczyszczanie wody, wykonywanie inżynieryjnych prac maskowniczych.

Rozpoznanie inżynieryjne przeciwnika i terenu prowadzą pododdziały batalionu saperów samodzielnie dla własnych potrzeb oraz w składzie elementów rozpoznawczych ogólnowojskowych wysyłanych z dywizji w celu uzyskania danych dla dowódcy i sztabu dywizji. Do prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego wykorzystuje się drużyny rozpoznania inżynieryjnego z plutonu dowodzenia

i częściowo także pododdziały kompanii saperów batalionu saperów. Pozostałe pododdziały batalionu saperów prowadzą rozpoznanie inżynieryjne tylko dla własnych potrzeb, na korzyść wykonywanych przez nie zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Fortyfikacyjne przygotowanie terenu jest zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego, które wykonują wszystkie rodzaje wojsk, wojska specjalne i służby. Zadanie to obejmuje: sprawdzenie zaminowania terenu, wykonania okopów i ukryć dla ludzi i sprzętu bojowego, przygotowanie dróg, przygotowanie punktów wydobywania i oczyszczania wody, wykonania przedsięwzięć maskowniczych.

Pododdziały dywizyjnego batalionu saperów biorą udział w wykonaniu wszystkich przedsięwzięć fortifikacyjnego przygotowania terenu wykonując część z nich samodzielnie jak np.: sprawdzenie zaminowania terenu, przygotowanie zasadniczych dróg, przygotowanie punktów wydobywania i oczyszczania wody na SD i DPM. W pozostałych zaś przedsięwzięciach wspierają działanie poszczególnych rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb jak np. pomoc w rozbudowie rejonu dywizjonu rakiet taktycznych, rejonu SD dywizji, pasa obrony dywizji, udział w gaszeniu pożarów itp. W ramach zabezpieczenia drogowego zasadnicze prace związane z rozpoznaniem i wykonaniem niezbędnej sieci drogowej dla potrzeb dywizji realizuje kid.^{x/} Na bazie kid tworzy się element ugrupowania bojowego OZB. Do torowania przejść w zaporach inżynieryjnych własnych i przeciwnika może być użyta kompania saperów batalionu. Zadanie to wykonują w zasadzie oddziały dywizji we własnym zakresie, może się jednak zdarzyć, że ich działanie musi być wsparte przez pododdziały batalionu saperów.

x/ kid - kompanie inżynieryjno-drogowe.

Ważnym zadaniem zabezpieczenia inżynieryjnego jest urządzanie i utrzymywanie przepraw. W wykonaniu tego zadania szczególną rolę odgrywać będą wyspecjalizowane pododdziały batalionu saperów dywizji takie jak: kompania pontonowa i kompania desantowo-przeprawowa. Działanie tych pododdziałów będzie miało szczególny wpływ na sprawne pokonanie przeszkód wodnych przez środki wzmocnienia i rzuty transportowe oddziałów ogólnowojskowych pierwszego rzutu dywizji, drugiego rzutu dywizji i tyłów.

W zakresie przygotowania brzegu morskiego dla potrzeb załadowania i lądowania oddziałów dywizji, szczególna rola przypadnie również pododdziałom batalionu saperów. Mogą one wykonywać takie zadania jak: rozpoznanie inżynieryjne, przygotowanie dróg podejścia w rejon załadowania, dróg wyjścia po lądowaniu oddziałów dywizji, budowa pomostów, estakad w celu ułatwienia załadowania i rozładowania sprzętu na środki desantowe, rozminowanie rejonu lądowania i lądowania itp.

Jednym z głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych dywizji będzie budowa i ustawienie zapór inżynieryjnych. W wykonaniu tego zadania będzie brać udział kompania saperów batalionu a szczególną rolę odgrywać będzie pluton minowania i niszczeń tej kompanii jako OZap dywizji.

Pododdziały batalionu saperów biorą udział także w wykonywaniu zadań w systemie innych rodzajów zabezpieczenia działań bojowych wojsk.

Udział w likwidacji skutków uderzeń jądrowych może wziąć część lub całość sił z następujących pododdziałów batalionu saperów: kompanii inżynieryjno-drogowej, kompanii saperów,

kompanii technicznej, plutonu dowodzenia.

Wydobywanie i oczyszczanie wody to również przedsięwzięcie, w którym są zaangażowane siły i środki batalionu saperów dywizji. W przedsięwzięciu tym udział bierze przede wszystkim drużyna wydobywania i oczyszczania wody z kompanii technicznej batalionu saperów dywizji.

Inżynieryjne prace maskownicze będą miały miejsce w rejonach wykonywanych prac inżynieryjnych przez wydzielone pododdziały batalionu saperów dywizji.

II. ORGANIZACJA, ZASADY UŻYCIA ORAZ MOŻLIWOŚCI PODODDZIAŁÓW DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ ZABEZPIECZENIA INŻYNIERYJNEGO W ZASADNICZYCH RODZAJACH DZIAŁAŃ BOJOWYCH DYWIZJI.

2.1. Struktura organizacyjna dywizyjnego batalionu saperów

Organizację i wyposażenie pododdziałów dywizyjnego batalionu saperów warunkują następujące założenia:

- zależność składu i wyposażenia od charakteru wykonywanych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego;
- możliwość terminowego wykonania zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego na polu walki;
- możliwość wzmocnienia oddziałów ogólnowojskowych działających na głównym kierunku pododdziałami inżynieryjnymi batalionu saperów.

Ze względu na ciągle wzrastającą ilość i zakres zadań zabezpieczenia inżynieryjnego zachodzi konieczność dokonywania zmian w organizacji, uzbrojenia i wyposażeniu pododdziałów batalionu saperów, odpowiednio do przeobrażeń myśli technicznej i sposobów prowadzenia współczesnych działań bojowych.

W rezultacie dokonanych już zmian organizacyjnych została ulepszona organizacja, wyposażenie w sprzęt inżynierski, zwiększył się stopień zmotoryzowania i zmechanizowania, przeprowadzono dalszą specjalizację pododdziałów batalionu saperów.

Cechą charakterystyczną struktury organizacyjnej dywizyjnego batalionu saperów jest to, że w jego składzie znajdują się pododdziały o wyraźnie zarysowanych specjalnościach.

Do takich pododdziałów można zaliczyć:

- kompanię pontonową i desantowo-przeprawową, które przeznaczone są do urządzania i utrzymywania przepraw przez przeszkody wodne;
- kompania inżyniersko-drogowa przeznaczona do urządzania i utrzymywania dróg;
- kompania techniczna przeznaczona do wsparcia sprzętem zmechanizowanym pododdziałów batalionu w czasie wykonywania przez nie prac mostowych, drogowych i fortyfikacyjnych.

Jedynie kompania saperów nie ma ścisłej specjalności i oprócz najczęściej wykonywanych zadań minersko-zaporowych może być również używane do realizacji zadań o charakterze bardziej ogólnym. Natomiast wchodzący w jej skład pluton minowania i niszczeń przeznaczony jest tylko do prowadzenia minowania manewrowego i niszczeń.

Struktura organizacyjna batalionu saperów jest następująca:

Dowództwo:

- dowódca;
- zastępca do spraw politycznych.

Sztab batalionu saperów:

- szef sztabu - zastępca dowódcy batalionu;
- dwóch starszych pomocników szefa sztabu;
- pomocnik szefa sztabu;
- pomocnik szefa sztabu - szef łączności batalionu;
- podoficer ewidencyjny;
- instruktor /podofic./
- instruktor sportowy /podofic./
- kierownik kancelarii /podofic./
- pisarz - maszynista /szer./

Sekcja polityczna:

- kierownik - zastępca dowódcy d/s politycznych;
- sekretarz komitetu PZPR;
- instruktor;
- instruktor - kierownik klubu i biblioteki;
- kinoradiooperator - kierowca;

Sekcja techniczna:

- szef służb technicznych - zastępca dowódcy batalionu;
- szef służby samochodowej;
- pomocnik szefa służby samochodowej;
- pomocnik szefa służb technicznych;
- podoficer uzbrojenia - starszy mechanik;
- mechanik;
- pisarz.

Kwatermistrzostwo:

- kwatermistrz;
- szef zaopatrzenia żywnościowego;
- szef zaopatrzenia mundurowego;
- szef zaopatrzenia MPS;

- szef zaopatrzenia finansowego;
- starszy pisarz - maszynista /podofic./.

Struktura poszczególnych pododdziałów batalionu saperów:

Pluton dowodzenia:

- trzy drużyny rozpoznania inżynieryjnego;
- drużynę łączności.

Kompania saperów:

- dwa plutony saperów;
- pluton minowania i niszczeń,

Kompania pontonowa:

- trzy plutony pontonowe;
- pluton kutrów.

Kompania desantowo-przeprawowa:

- pluton transporterów pływających;
- pluton gąsienicowych samobieźnych promów.

Kompania inżynieryjno-drogowa:

- pluton saperów;
- dwa plutony inżynieryjno-drogowe;
- pluton mostowy.

Kompania techniczna:

- pluton techniczny;
- pluton technicznego zabezpieczenia przepraw;
- drużyna wydobywania i oczyszczania wody.

Pluton remontowy:

- trzy drużyny remontu samochodów;
- drużyna remontu sprzętu inżynieryjnego.

Pluton zaopatrzenia:

- drużyna transportowa;
- drużyna gospodarcza.

Szczegółowa organizacja i zestawienie należności batalionu saperów podana w załącznikach Nr 1, Nr 3.

2.2. Zasady użycia batalionu saperów w zasadniczych rodzajach działań bojowych dywizji.

Wykonywanie zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych należy do obowiązków wszystkich rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb dywizji. Do obowiązków pododdziałów wojsk inżynieryjnych dywizji, należy wykonywanie najbardziej skomplikowanych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, wymagających specjalnego sprzętu i odpowiedniego przygotowania specjalistycznego, a także wzmocnienia wysiłków innych rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb samodzielnie wykonujących prace w zakresie ich obowiązujących.

Oznacza to, że pododdziały wojsk inżynieryjnych dywizji, a w ich składzie pododdziały batalionu saperów dywizji winny być wykorzystywane przede wszystkim zgodnie z ich przeznaczeniem, specjalnością i możliwościami.

Jest to podstawowa zasada wykorzystania wojsk inżynieryjnych na współczesnym polu walki.

Do innych zasad należy zaliczyć:

- racjonalną centralizację użycia pododdziałów batalionu saperów, co pozwoli uniknąć nadmiernego rozdrobnienia pododdziałów zmniejszającego efektywność ich działania, utrudniającego dowodzenie nimi, zaopatrywanie i zabezpieczenie techniczne;

koncentrowanie wysiłku na głównym kierunku działań bojowych dywizji i w rejonach szczególnego natężenia prac inżynieryjnych;

- głębokie urzutowanie sił i środków batalionu saperów;
 - ścisłe współdziałanie pododdziałów batalionu saperów
- m

między sobą, z oddziałami, które zabezpieczają oraz z tymi, z którymi wspólnie wykonują określone prace.

Przedstawione zasady użycia batalionu saperów mają zastosowanie we wszystkich rodzajach działań bojowych dywizji. Jednakże w różnych rodzajach działań bojowych dywizji, główny wysiłek pododdziałów batalionu saperów skupiać się będzie na różnych zadaniach zabezpieczenia inżynieryjnego. W natarciu główny wysiłek pododdziałów batalionu saperów dywizji należy skierować na zapewnienie wojskom pokonania zapór inżynieryjnych nieprzyjaciela, przygotowanie i utrzymanie dróg, urządzenie i utrzymanie przepraw.

W czasie organizowania obrony główny wysiłek pododdziałów batalionu saperów dywizji należy skupiać na budowie zapór inżynieryjnych i niszczeń oraz na mechanizowaniu prac przy fortyfikacyjnej rozbudowie terenu.

Do wykonania zaplanowanych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego w zasadniczych rodzajach działań bojowych dywizji, część pododdziałów batalionu saperów dywizji wykorzystuje się zazwyczaj scentralizowanie. Są nimi kompania inżynieryjno-drogowa, z której tworzy się oddział zabezpieczenia ruchu /OZR/ oraz pluton minowania i niszczeń, z którego tworzy się oddział zaporowy /OZap/.

Część pododdziałów może być też wydzielona do wzmocnienia pułków względnie dywizjonu rakiet taktycznych. Z pozostałych sił batalionu nie zaangażowanych do wykonywania konkretnych zadań /prac/ szef saperów dywizji może zorganizować odwód inżynieryjny, który przeznaczona się do wykonania wynikłych w toku działań bojowych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego,

wzmocnienia pułków lub też do zamiany pododdziałów wojsk inżynieryjnych, które poniosły znaczne straty w wyniku działań nieprzyjaciela.

2.3. Możliwości pododdziałów batalionu saperów^{x/} w zakresie wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych dywizji.

Pluton dowodzenia przeznaczony jest do prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego nieprzyjaciela i terenu, przede wszystkim z punktu widzenia technicznego dla potrzeb pododdziałów batalionu.

Skład plutonu dowodzenia jest następujący:

- trzy drużyny rozpoznania inżynieryjnego;
- drużyna łączności.

Drużyny rozpoznania inżynieryjnego przeznaczone są do zbierania danych o nieprzyjacielu, jego przedsięwzięciach inżynieryjnych i terenie, potrzebnych do zorganizowania zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych i wykonania określonych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

W skład każdej drużyny wchodzi: jeden podoficer i pięciu szeregowców ^{xx/}.

Drużyna łączności przeznaczona jest do zapewnienia łączności dowódcy i sztabowi z przełożonym i podwładnymi.

W skład drużyny wchodzi: trzech podoficerów i czterech szeregowców. Na swoim wyposażeniu posiada: wóz dowodzenia R-2 /transporter opancerzony SKOT/, cztery radiostacje R-105 oraz cztery radiostacje R-126. Z sił i środków plutonu można zorganizować 2-3 IPR lub IPO lub SIPR. *mało!*

^{x/}Możliwości pododdziałów batalionu saperów dywizji podano na podstawie wydawnictwa: Organizacja i możliwości taktyczno-techniczne oraz kalkulacje przegrupowania pododdziałów i oddziałów wojsk inżynieryjnych".

Wyd. SWInż. MON W-wa 1973r. str.6.

^{xx/}Ważniejszy sprzęt przedstawiono w załączniku nr 2.

Kompania saperów przeznaczona jest do wykonywania przede wszystkim zadań minersko-zaporowych a w niektórych sytuacjach może być użyta także do realizacji zadań o charakterze bardziej ogólnym. Wchodzący w skład kompanii pluton minowania i niszczeń przeznaczony jest tylko do minowania manewrowego i niszczeń. Plutony saperów kompanii mogą oprócz zadań minersko-zaporowych wykonywać również prace inżynierskie wspólnie z innymi pododdziałami batalionu np. przy urządzaniu przepraw, budowie mostów, przygotowaniu elementów względnie mogą działać na korzyść oddziałów dywizji w formie przydziału z ograniczeniem lub w formie wsparcia.

Kompania saperów składa się z: dwóch plutonów saperów oraz plutonu minowania i niszczeń.

W skład plutonu saperów: 1 oficer, 3 podoficerów i 24 szeregowców. Każdy pluton składa się z 3 drużyn saperów po 9 ludzi. Środkiem transportowym drużyny jest transporter opancerzony SKOT.

Pluton minowania i niszczeń składa się z: 3 drużyn minowania oraz drużyny przewozu min i materiału wybuchowego. Ważniejszy sprzęt kompanii saperów podano w załączniku Nr 2.

Możliwości kompanii saperów są następujące:

- wykonanie 6 przejść w zaporach minowych przeciwnika ręcznie w ciągu nocy i 12 przejść sposobem wybuchowym w ciągu 2 godzin przy użyciu ŁWD 100/5000;
- wydzielenie 6 grup do rozpoznania i likwidacji min jądrowych;
- ustawienie ręcznie 1 km przeciwpancernego pola minowego w ciągu nocy i do 2 km w dzień;
- ustawienie sposobem mechanicznym przy użyciu ustawiaczy min PMR-3 lub pochylni 2,4 km pola minowego przeciwpancer-

nego w ciągu 3 godzin;

- urządzenie 2-3 węzłów zapór minowych w ciągu 8-10 godz.

Kompania pontonowa przeznaczona jest do urządzania i utrzymania przepraw promowych i mostowych. Kompania pontonowa składa się z: 3 plutonów pontonowych i plutonu kutrów. Ogółem 152 ludzi. Pluton pontonowy ma na swoim składzie dwie drużyny pontonowe oraz dwie drużyny samochodowe.

Pluton kutrów składa się z 3 drużyn. Zasadniczy sprzęt kompanii stanowi park pontonowy PP-64 składający się z 48 bloków pontonowych /pływających/ oraz 6 bloków brzegowych. W skład kompletu parku wchodzi 6 kutrów. Park PP-64 przewożony jest na 54 samochodach Star 660 M-2. Kutry holowane są przez 6 samochodów "Ural" na których ponadto przewożony jest drobny sprzęt parku.

Możliwości kompanii są następujące:^{x/}

- budowa mostu pontonowego o długości 186 m pod obciążenie 40 t. w ciągu 40 minut;
- budowa mostu pontonowego /wstęga mieszana - wariant "A"/ o długości 152 m pod obciążenie 40 t. w ciągu 50 minut;
- budowa mostu pontonowego/wstęga mieszana - wariant "B"/ o długości 145 m pod obciążenie 40 t. w ciągu 60 minut;
- budowa mostu pontonowego /wstęga podwójna/ o długości 97 m pod obciążenie 80 t. w ciągu 60 minut;
- urządzenie 2 przepraw promowych po 3 promy na każdej przeprawie pod obciążenie 40 t.;
- urządzenie 3 przepraw promowych po 2 promy na każdej przeprawie pod obciążenie 40 t.;
- urządzenie 1 przeprawy promowej pod obciążenie 80 t. w składzie 3 promów;
- urządzenie przeprawy promowej w składzie 2 promów o dużej powierzchni ładowania.

x/ Normy przyjęto z podręcznika "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inż. w zasadnicz. rodz. walki". Wyd. SWInż. MON 1973r str. 79.

Czas budowy promu pod obciążenie 40 t. wynosi 10 minut a pod obciążenie 80 t. - 15 minut. Czas budowy promu o dużej powierzchni ładowania wynosi 15-20 minut.

Kompania desantowo-przeprawowa przeznaczona jest do urządzania i utrzymania przepraw desantowych i promowych w celu przeprawy sprzętu bojowego i pojazdów mechanicznych. Kompania desantowo-przeprawowa składa się z: plutonu pływających transporterów samobieżnych /PTS/ oraz plutonu gąsienicowych samobieżnych promów /GSP/.

Pluton pływających transporterów samobieżnych /PTS/ w składzie 3 drużyn, w każdej drużynie 3 transportery /PTS/. Pluton gąsienicowych samobieżnych promów /GSP/ w składzie 3 drużyn, w każdej drużynie 1 prom /GSP/.

Możliwości kompanii są Następujące:

- urządzenie dwóch przepraw desantowych siłami 1 lub 2 drużyn na każdej przeprawie;

- urządzenie jednej przeprawy promowej siłami plutonu GSP.

- Kompania inżynieryjno-drogowa przeznaczona jest przede wszystkim do urządzania i utrzymania dróg dofrontowych, a także dróg manewru oraz dowozu i ewakuacji.

Kompania inżynieryjno-drogowa składa się z:

- plutonu saperów;

- 2 plutonów inżynieryjno-drogowych;

- plutonu mostowego.

Pluton saperów przeznaczony jest do prowadzenia rozpoznania dróg, obiektów komunikacyjnych, wykonania przejść lub obejść w zaporach inżynieryjnych.

Plutony inżynieryjno-drogowe przeznaczone są do wykonywania prac drogowych za wyjątkiem budowy mostów.

Pluton mostowy przeznaczony jest do budowy mostów na wąskich przeszkodach wodnych do szerokości 40 m.

Ważniejszy sprzęt kompanii inżynieryjno-drogowej podano w załączniku Nr 2.

Możliwości kompanii inżynieryjno-drogowej są następujące:

- budowa 8 pojedynczych mostów z SMT lub 4 podwójnych przy użyciu podpór PSMT;

- budowa mostu niskowodnego z gotowych elementów w tempie 10-15 mb /godz. lub z przygotowaniem elementów w tempie 4-5 mm/godz. na wąskich przeszkodach wodnych o szerokości do 40 m.;

- torowanie drogi dywizyjnej w tempie 8-10 km/godz.

Czas ustawienia pojedynczego mostu SMT na przeszkodzie do 9 m. wynosi 5-10 minut.

Czas ustawienia podwójnego mostu z SMT przy wykorzystaniu podpory PSMT na przeszkodzie o szerokości do 18 m wynosi 30 minut.

Kompania techniczna przeznaczona jest do wsparcia sprzętem zmechanizowanym pododdziałów batalionu saperów w czasie wykonywania przez nie prac mostowych, drogowych, fortyfikacyjnych. Ponadto do technicznego zabezpieczenia przepraw pod wodą oraz wydobywanie i oczyszczanie wody.

Kompania składa się z:

- plutonu technicznego zabezpieczenia przepraw w składzie 3 drużyn, które tworzą grupy ewakuacyjno-ratunkowe /GER/;

- plutonu technicznego w składzie: drużyny traków, drużyny elektrowni, drużyny maszyn ziemnych;
- drużyny wydobywania i oczyszczania wody.

Ważniejszy sprzęt kompanii technicznej przedstawiono w załączniku Nr 2.

Możliwości kompanii są następujące:

- zabezpieczenie 3 przepraw czołgów pod wodą siłami plutonu technicznego zabezpieczenia przepraw;
- rozbudowa SD dywizji w ciągu nocy /5-6 godz./ - wykonanie prac ziemnych o objętości 200 m³/godz. siłami drużyny maszyn ziemnych plutonu technicznego;
- rozwinięcie zmechanizowanego placu obróbki elementów mostowych /drewnianych/ w ciągu 45 minut;
- urządzenie dywizyjnego punktu wydobywania i oczyszczania wody o wydajności 8000 l/godzinę.

Możliwości pozostałych pododdziałów batalionu saperów omówione będą w IV rozdziale przy rozpatrywaniu zabezpieczenia materiałowego i technicznego działań bojowych batalionu saperów.

2.4. Ogólne zasady i sposoby wykorzystania pododdziałów batalionu saperów w natarciu i obronie dywizji.

Ogólne zasady wykorzystania pododdziałów batalionu saperów wynikają z zasad użycia batalionu saperów jako podstawowego pododdziału wojsk inżynieryjnych na szczeblu dywizji. Stosownie do poprzednio wymienionych zasad użycia batalionu saperów w podstawowych rodzajach działań bojowych dywizji, należy przyjąć następujące zasady wykorzystania pododdziałów

batalionu saperów w zasadniczych rodzajach działań bojowych;

- wykorzystanie poszczególnych pododdziałów batalionu zgodnie z ich przeznaczeniem, specjalnością i możliwościami;

- wykorzystanie pododdziałów w sposób scentralizowany unikając nadmiernego rozproszenia i rozdrabniania zmniejszającego efektywność ich działania, utrudniającego ich dowodzenie, zaopatrywanie i zabezpieczenie techniczne;

- kompleksowe wykorzystanie sprzętu, maszyn i materiałów inżynierskich;

- wykonywanie zadań w ścisłym współdziałaniu między poszczególnymi pododdziałami batalionu saperów oraz z oddziałami i pododdziałami, które zabezpieczają a także z tymi z którymi wspólnie wykonują określone zadania;

- wspieranie pododdziału - który wykonuje w danej chwili główne zadania zabezpieczenia inżynierskiego siłami i środkami innych pododdziałów batalionu saperów stosownie do potrzeb.

Czynnikami, które w zasadniczy sposób będą decydować o sposobie wykorzystania poszczególnych pododdziałów batalionu saperów będą:

- charakter otrzymanego zadania;
- określona sytuacja bojowa;
- stan sił i środków danego pododdziału;
- warunki terenowe w rejonie wykonywanego zadania;
- pora roku, doby i warunki atmosferyczne w czasie wykonywania zadania.

O wykorzystaniu poszczególnych pododdziałów batalionu

saperów decydować będzie w głównej mierze ich przeznaczenie, specjalność i możliwości wykonywania prac inżynierskich.

W dywizyjnym batalionie saperów oprócz kompanii saperów, która może wykonywać dość szeroki wachlarz prac inżynierskich, pozostałe pododdziały posiadają określoną specjalność która je niejako przywiązuje do wykonywania ściśle określonych zadań w zasadniczych rodzajach działań bojowych.

Wykorzystanie pododdziałów batalionu saperów dywizji może być następujące:

Pluton dowodzenia, który w swoim składzie łączy dwie specjalności /drużyny rozpoznania inżynierskiego i drużynę łączności/ wykorzystywany będzie zazwyczaj w sposób zdecentralizowany. Drużyny rozpoznania inżynierskiego działać będą właściwie zawsze poza rejonem batalionu, natomiast drużyna łączności, która zapewnia swoimi siłami i środkami łączności z przełożonym i podwładnymi dowódcy i sztabowi batalionu saperów, pozostawać będzie na SD batalionu. Tak więc praktycznie pluton dowodzenia będzie działał w składzie 3 drużyn rozpoznania inżynierskiego, z których można tworzyć w zależności od sytuacji następujące elementy rozpoznania inżynierskiego:

- w natarciu: 2-3 IPR lub 1 SIPR;
- w obronie: 2-3 IPO, lub 1-2 IPF, lub 2-3 IGW.

Elementy powyższe mogą prowadzić rozpoznanie inżynierskie nieprzyjaciela i terenu samodzielnie na korzyść pododdziałów batalionu saperów lub prowadzić rozpoznanie inżynierskie nieprzyjaciela i terenu w składzie ogólnowojskowych samodzielnych patroli rozpoznawczych dywizji. Dotyczy to oczywiście tylko IPR-ów. Ze względu jednak na małą ilość sił i środków

do rozpoznania inżynieryjnego na szczeblu batalionu oraz dość duże potrzeby batalionu w zakresie danych z rozpoznania inżynieryjnego do realizacji głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, wydaje się problematyczne przewidywanie udziału 1-2 IPR-ów w SPR-ach dywizji.

Ponadto praktyczne włączenie IPR-ów w skład SPR-ów dywizji jest również wielceproblematyczne ze względu na brak odpowiednich środków łączności, które zapewniłyby łączność na okres od wyruszenia IPR-ów z rejonu ześrodkowania batalionu saperów do czasu dołączenia ich do SPR-ów będących ciągle w ruchu na dość dużych odległościach /50-80/ km od sił głównych dywizji. Z obserwacji ćwiczeń z wojskami wiem, że wariant powyższy nie był dotychczas zastosowany. Wydaje się, że problem takiego działania IPR-ów wymaga praktycznego sprawdzenia w ćwiczeniach i na tej podstawie określenia możliwości takiego ich działania oraz uzyskiwanych efektów.

Kompania saperów powinna być wykorzystywana przede wszystkim do wykonywania zadań minersko-zaporowych w pasie działań bojowych dywizji. Wchodzący w jej skład pluton minowania i niszczeń w zasadniczych rodzajach działań bojowych dywizji wykorzystywany powinien być jako OZap dywizji. Stanowi on element ugrupowania bojowego dywizji i podlega dowódcy dywizji. Powinien być rozmieszczony między pierwszym a drugim rzutem dywizji na kierunku prawdopodobnego działania wojsk pancernych nieprzyjaciela. W przypadku obrony przez dywizję wybrzeża morskiego działać będzie jak OZap przybrzeżno-morski. W dywizji zmechanizowanej działać powinien we współdziałaniu z odwodem przeciwpancernym dywizji.

Plutony saperów kompanii mogą być również wykorzystane do wsparcia innych pododdziałów batalionu saperów w czasie wykonywania przez nie zadań np.: przy urządzaniu przepraw, budowie mostów oraz mogą być wykorzystane do działania na korzyść oddziałów dywizji w formie przydziału z ograniczeniem lub w formie wsparcia.

Kompania pontonowa powinna być wykorzystywana do urzędnia i utrzymania przepraw promowych i mostowych na głównym kierunku działań bojowych dywizji. W zależności od rodzaju przeszkód wodnych, których pokonanie zabezpiecza może być wykorzystywane całością sił lub częściami. Nie powinna jednak urządzać więcej niż dwóch przepraw jednocześnie na oddzielnych kierunkach, gdyż skomplikowałoby to dowodzenie nią oraz trudności w urządzeniu niezbędnych elementów przepraw, jak chociażby punktu wydobywczego-naprawczego, medycznego punktu przeprawy, inżynieryjnych posterunków regulacji ruchu a przede wszystkim wystąpił by brak osób funkcyjnych na urządzanych przeprawach.

W wypadku, gdy w pasie działań bojowych dywizji nie wystąpią przeszkody wodne, kompania wchodzić będzie w skład odwodu inżynieryjnego. Wówczas część stanu osobowego kompanii /pontonierów/ można wykorzystać do wykonywania innych prac, szczególnie w rejonie odwodu inżynieryjnego jak np. gaszenia pożarów, niewielkich prac drogowych, ochrony i obrony sztabu batalionu saperów itp.

Kompania desantowo-przeprawowa winna być wykorzystywana do urzędnia i utrzymania przepraw desantowych i promowych w pasie działań bojowych dywizji na pomocniczym kierunku działań oraz do zabezpieczenia forsowania oddziału wydzielonego dywizji.

Przemawia za tym przede wszystkim fakt, że ma ona znacznie mniejsze możliwości w zakresie przeprawy sprzętu niż kompania pontonowa a jednocześnie mniejsza ilość sprzętu nie ogranicza działania oddziału wydzielonego a zwłaszcza jego manewrowości. Ponadto swoimi środkami jest w stanie przeprowadzić zarówno sprzęt ciężki jak również samochody, artyleria itp. Gdy nie zajdzie potrzeba urządzenia przepraw kompania również wchodzić będzie w skład odwołu inżynieryjnego.

W wypadku masowych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela część kompanii /pluton PTS/, można wykorzystać do ewakuacji porażonych lub do innych przedsięwzięć związanych z likwidacją skutków uderzeń jądrowych.

Kompania inżynieryjno-drogowa wykorzystywana jest z reguły do urządzania i utrzymywania dróg dofrontowych a także dróg manewru oraz dowozu i ewakuacji. Kompania powinna być wykorzystywana z zasady całością sił i utrzymywać zasadniczą drogę dywizyjną. W wyjątkowych wypadkach jej plutony inżynieryjno-drogowe mogą zabezpieczać równolegle dwie drogi. Oprócz zadań zabezpieczenia drogowego całość lub część kompanii może brać udział w likwidacji skutków uderzeń jądrowych oraz w torowaniu dróg w strefach zniszczeń i skażeń, lub urządzaniu dojazdów i wyjazdów na przeprawach.

Kompania techniczna ze względu na swoją strukturę jest wykorzystywana w sposób zdecentralizowany. Pluton technicznego zabezpieczenia przepraw winien być wykorzystany do rozpoznania przepraw dla czołgów pod wodą, organizacji trzech grup ewakuacyjno-ratunkowych a tym samym zabezpieczenia pod względem inżynieryjnym przepraw czołgów pod wodą na 2-3 osiach jednocześnie.

Pluton techniczny wykorzystuje się do wsparcia sprzętem zmechanizowanym pododdziałów batalionu w czasie wykonywania przez nie prac mostowych, drogowych i fortyfikacyjnych poprzez rozwinięcie zmechanizowanego placu obróbki elementów mostowych i elementów schronów lub wsparcia drużyną maszyn ziemnych. Może być on również wykorzystany do rozbudowy stanowiska dowodzenia dywizji /wykonanie wykopów/ oraz jego oświetlenia. Drużyna maszyn ziemnych tego plutonu może być zaangażowana również do udziału w likwidacji skutków uderzeń jądrowych.

Drużyna wydobywania i oczyszczania wody wykorzystywana jest z reguły do urządzenia dywizyjnego punktu wydobywania i oczyszczania wody. Może być również zaangażowana do gaszenia pożarów.

Pluton zaopatrzenia wykorzystywany jest do materiałowego zabezpieczenia pododdziałów batalionu saperów. Główny wysiłek plutonu w zakresie zabezpieczenia materiałowego winien być skupiony na kierunku lub rejonie głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego i pododdziałów wykonujących te zadania.

Pluton remontowy wykorzystuje się do zabezpieczenia technicznego pododdziałów batalionu saperów. Główny swój wysiłek pluton powinien skupić w rejonie gdzie znajdują się główne siły batalionu saperów lub gdzie wykonywane jest główne zadanie zabezpieczenia inżynieryjnego w danym etapie walki np.: forsowanie

Pluton medyczny wykorzystuje się do zabezpieczenia medycznego działań bojowych batalionu saperów, Na bazie plutonu organizuje się batalionowy punkt medyczny. Winien być on rozmieszczony w rejonie głównych sił batalionu a w czasie forsowania w rejonie głównej przeprawy dywizji.

III. ORGANIZACJA DOWODZENIA PODODDZIAŁAMI BATALIONU SAPERÓW
ORAZ KIEROWANIE NIMI W CZASIE WYKONAWSTWA PRAC
INŻYNIERYJNYCH.

3.1. Praca dowództwa i oficerów sztabu batalionu w zakresie dowodzenia pododdziałami batalionu saperów.

Dowodzenie batalionem saperów polega na stałym kierowaniu^{x/} podległymi pododdziałami przez dowódcę i sztab batalionu, organizowaniu działań bojowych pododdziałów i kierowaniu ich wysiłkami w celu jak najlepszego wykonania zadań bojowych.

x/ Płk doc. dr J. Skibiński "Wybrane problemy teorii organizacji i kierowania". Str. 36.

"Kierowanie jest procesem, w którym kierownik powoduje by sprawne działanie podwładnych doprowadzało do osiągnięcia zamierzonego celu postawionego przed zespołem /instrukcją/". Innymi słowy kierowanie polega na powodowaniu, aby wykonanie było zgodne z zamierzeniem. Procesy kierowania realizuje się poprzez tzw. funkcje^{xx/} kierowania.

W teorii organizacji kierowania wyróżnia się dwie grupy tych funkcji:

1. Funkcje podstawowe do których zalicza się:

- planowanie;
- organizowanie;
- pobudzenie;
- kontrolowanie.

2. Funkcje pomocnicze do których między innymi zalicza się

- doskonalenie kwalifikacji podwładnych;
- usprawnienie pracy w podległej instytucji /jednostce/;
- reprezentowanie instytucji /jednostki/;
- znajomość podwładnych i ich opiniowanie;
- troska o warunki bytowe podwładnych.

xx/ Tamże. Str.40.

Obejmuje ono:

- utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego pododdziałów batalionu i stałej ich gotowości bojowej;
- ciągle zdobywanie i studiowanie danych o sytuacji i przewidywanie zamiarów nieprzyjaciela;
- podejmowanie we właściwym czasie decyzji i przekazywanie zadań podległym pododdziałom;
- przygotowanie podległych pododdziałów do działań bojowych i wszechstronne zabezpieczenie tych działań;
- organizację i utrzymanie ciągłego współdziałania między pododdziałami batalionu saperów oraz oddziałami, które zabezpiecza a także z tymi z którymi wspólnie wykonuje określone zadanie;
- stałą kontrolę wykonania zadań i udzielanie podległym pododdziałom niezbędnej pomocy w wykonywaniu przez nie zadań.

Dowodzenie batalionem saperów powinno być: ciągle, stanowcze i giętkie.

Ciągłość dowodzenia przejawia się w nieustannym kierowaniu przez dowódcę i sztab batalionu saperów działaniami podległych pododdziałów w celu pomyślnego wykonania zadania.

x/ c.d. ze str. 29.

Definicję kierowania oraz funkcję kierowania przytoczyłem celowo gdyż w literaturze oraz w mowie potocznej można spotkać się z różnymi znaczeniami tych pojęć. Wydaje się, że w warunkach wojska pojęcie kierowania można utożsamić z dowodzeniem. Celowym byłoby zatem sformułowanie niektórych pojęć jednoznacznie /np. dowodzenie/ i nie nazywać tych samych pojęć różnymi terminami/.

Funkcję organizowania realizowane przez dowódcę i sztab batalionu saperów należy rozumieć jako czynność organizatorską polegającą na dobraniu właściwych środków zapewniających wykonanie zadania, właściwym ustaleniem kolejności wykonywania poszczególnych przedsięwzięć i takim ich łączeniu aby możliwie jak najskuteczniej przyczyniały się do osiągnięcia zamierzonego celu.

Ciągłość dowodzenia osiąga się przez utrzymanie trwałej łączności z podległymi pododdziałami oraz współdziałającymi z nimi oddziałami /pododdziałami/ wojsk inżynieryjnych i innych rodzajów wojsk a także z szefem saperów dywizji.

Stanowczość dowodzenia polega na zdecydowanym i uporczywym wcielaniu w życie podjętej przez dowódcę batalionu decyzji w celu dokładnego wykonania zadania bojowego.

Giętkość dowodzenia wyraża się w szybkim reagowaniu dowódcy i sztabu batalionu saperów na zmiany sytuacji oraz w udokładnianiu we właściwym czasie podjętej poprzednio decyzji, zadań podległym pododdziałom i sposobu współdziałania.

Dowódca batalionu saperów jest osobą centralną w dowodzeniu pododdziałami batalionu. Dowodzi on pododdziałami zgodnie z zasadami prawnymi, postanowieniami regulaminów, instrukcji i przepisów oraz rozkazami wyższych przełożonych. Ponosi on odpowiedzialność za dowodzenie podległymi pododdziałami i wykonanie przez nie zadań bojowych. Dowódca batalionu saperów organizuje działania bojowe podległych pododdziałów i kieruje nimi bez przerwy a w decydujących momentach walki znajduje się razem z nimi na najważniejszych kierunkach, osobiście wpływa na ich działania i udziela im pomocy w wykonywaniu zadań. Dowódca batalionu saperów podejmuje decyzję, stawia zadania bojowe podległym pododdziałom, organizuje współdziałanie i zabezpieczenie działań bojowych, sprawują kontrolę terminowego i dokładnego wykonania zadań, stawia zadania dodatkowe.

Od dowódcy batalionu saperów wymaga się zawsze szybkiego podejmowania decyzji, które mimo braku pełnych danych o sytuacji powinna być zawsze głęboko przemyślana, wszechstronnie rozważona i uzasadniona.

Działalność dowódcy powinna być dla podwładnych wzorem organizacji i operatywności, szybkiego rozwiązywania najważniejszych zadań dowodzenia podległymi pododdziałami. Dowodzi on podległymi pododdziałami osobiście i przez sztab batalionu, który jest głównym organem dowodzenia podległymi pododdziałami.

Główną treścią pracy dowódcy i sztabu batalionu saperów w działaniach bojowych jest organizacja zabezpieczenia wykonania zadań przez batalion w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych dywizji i realizacja ciągłego dowodzenia podległymi pododdziałami^{x/}.

Pewną specyfikę dowodzenia batalionem saperów stanowi to, że dowódca batalionu saperów otrzymuje zadania nie bezpośrednio od dowódcy dywizji, lecz poprzez szefa saperów dywizji, który je przekazuje dla dowódcy w formie zarządzenia bojowego.

W zarządzeniu tym podaje zasadnicze wiadomości o przeciwniku ogólne wiadomości o zadaniu dywizji, szczegółowe zadania dla batalionu i jego poszczególnych pododdziałów, wielkości i sposób zabezpieczenia materiałowego batalionu, wytyczne do współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych batalionu, sposób i dane do organizacji łączności i tajnego dowodzenia, sposób i terminy dostarczania meldunków^{xx/}. Tak więc koncepcja użycia batalionu i jego poszczególnych pododdziałów powstaje przy wypracowaniu przez szefa saperów dywizji organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego działań bojowych dywizji. Otrzymane w formie zarządzenia bojowego zadania dla batalionu saperów i jego poszczególnych pododdziałów oraz stan aktualnych sił i środków w poszczególnych pododdziałach stanowiąc będą podstawę do pracy dowódcy i sztabu batalionu saperów.

x/Podręcznik "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych w zasadniczych rodzajach walki". Str. 135.

xx/Gen.bryg.mgr inż. Cz.Piotrowski "Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego walki i dowodzenia wojskami inżynieryjnymi" Str. 49.

Na sposób i tok pracy dowódcy oraz sztabu batalionu saperów nad wypracowaniem organizacji zabezpieczenia wykonania zadań wywierają wpływ przede wszystkim warunki w jakich batalion otrzymuje zadanie.

Batalion saperów może otrzymać zadanie w rejonie stałej dyslokacji, rejonie alarmowym, podczas przegrupowania się, w rejonie wyjściowym do działań lub bezpośrednio po wykonaniu poprzednio postawionych zadań. Zadanie bojowe we wszystkich poprzednio wymienionych warunkach batalion saperów może otrzymać w formie pisemnej, ustnej lub za pomocą technicznych środków łączności.

Kolejność i metoda pracy dowódcy batalionu i jego sztabu po otrzymaniu zadania będą uzależnione od charakteru otrzymanego zadania, czasu jakim dysponuje dowódca na organizację i wykonanie prac zabezpieczenia inżynieryjnego, położenia pododdziałów batalionu i wiadomości o charakterze działań nieprzyjaciela.

Uwzględniając powyższe czynniki dowódca wybiera taki sposób pracy, który zapewni pododdziałom batalionu jak najwięcej czasu na przygotowanie się do wykonania prac i terminowe ich zakończenie. Dowódca batalionu po otrzymaniu zadania prowadzi analizę zadania. Może prowadzić ją osobiście lub wspólnie z szefem sztabu a nawet w szerszym groni oficerów sztabu.

Podczas analizy zadania dowódca batalionu powinien zrozumieć istotę otrzymanego zadania, wyjaśnić i uzmysłowić sobie rolę batalionu w działaniach bojowych dywizji i jak wykonanie zadania przez batalion wpłynie na przebieg działań bojowych dywizji. Analiza zadania powinna dowódcy wskazać jakie przedsięwzięcia i w jakim czasie powinny wykonać pododdziały batalionu saperów, w celu jak najlepszego przygotowania się do wykonania postawionych dla nich zadań.

Po analizie zadania dowódca batalionu wydaje podległym pododdziałom zarządzenia wstępne, w których podaje się: do wykonania jakich zadań należy się przygotować oraz jakie przedsięwzięcia i w jakim czasie powinny być wykonane. W tym czasie dowódca może również wydać wytyczne dla oficerów sztabu i szefów służb odnośnie danych do oceny położenia. W zależności od sytuacji zarządzenia wstępne dowódca batalionu może wydawać ustnie, przez techniczne środki łączności lub pisemnie. W każdym wypadku zarządzenia te winny być możliwe krótkie i jasne.

Po wydaniu zarządzeń wstępnych dowódcom pododdziałów i po postawieniu zadań szefom służb na przygotowanie odpowiednich sił i środków do zabezpieczenia przyszłych działań, dowódca batalionu przeprowadza kalkulację czasu i ocenę położenia. Może również być tak, że w czasie wydawania zarządzeń wstępnych, kalkulację czasu mógł przeprowadzić szef sztabu i po wydaniu zarządzeń wstępnych dowódca przystąpi do oceny położenia.

Ocenę położenia dowódca batalionu saperów rozpoczyna od oceny działania nieprzyjaciela. Powinien przy tym uwzględnić przede wszystkim odległość nieprzyjaciela od miejsca rozmieszczenia batalionu i charakter jego działań mogących mieć wpływ na wykonywanie postawionych batalionowi zadań.

Po ocenie nieprzyjaciela dowódca powinien ocenić siły własne. W ocenie tej powinien uwzględnić gdzie znajdują się aktualnie pododdziały batalionu i jaka jest ich zdolność do wykonania zadań, czy obecnie rozmieszczenie pododdziałów pozwala na stworzenie dogodnego ugrupowania do wykonania zadań czy też zachodzi potrzeba ich przegrupowania, jakie są możliwości współdziałania pododdziałów między sobą w czasie i przestrzeni. Potrzebne dane w tym zakresie przedstawiają dowódcy oficerowie

sztabu i szefowie służb zgodnie z otrzymanymi wytycznymi. Oceniając sąsiadów dowódca powinien uwzględnić jaki będzie ich wpływ na wykonanie zadań przez batalion czy któryś z pododdziałów oraz możliwości współdziałania z nimi. Podczas oceny położenia dowódca batalionu ocenia również teren w rejonach przyszłych działań podległych mu pododdziałów zwracając szczególną uwagę na ocenę takich jego właściwości, które będą miały bezpośredni wpływ na wykonywanie postawionych zadań tj. charakter rzeźby terenu, rodzaj gruntów, poziom wód gruntowych, ilość i stan dróg, oraz charakter i ilość przeszkód naturalnych, właściwości maskujące terenu, istnienie wąskich przejść mogących być obiektami uderzeń jądrowych przeciwnika, możliwe rejony powstawania zawał i pożarów itd.

Dowódca batalionu ocenić powinien również wpływ pory roku, doby oraz warunków atmosferycznych na sposób działania pododdziałów batalionu. Ocenę położenia dowódca batalionu powinien przeprowadzić na swojej mapie roboczej, nanosząc na nią wnioski z przeprowadzonej oceny. Na podstawie analizy zadania i oceny położenia dowódca batalionu powinien sprecyzować swoją decyzję. Jeśli pozwala na to sytuacja dowódca batalionu saperów uczestniczy w rekonesansie prowadzonym przez szefa saperów dywizji lub prowadzi go osobiście z dowódcami kompanii.

W trakcie rekonesansu dowódca batalionu rozpatruje właściwości terenu w rejonach wykonywania przez pododdziały batalionu postawionych zadań, udokładnia charakter, zakres i sposoby ich wykonania oraz jeśli to jest możliwe, na miejscu organizuje współdziałanie podległych mu pododdziałów z oddziałami i pododdziałami rodzajów wojsk.

Należy dążyć by rekonesans był prowadziny z reguły zawsze, gdyż ma on bardzo duży wpływ na wybranie optymalnego sposobu

wykonania zadań oraz w dużym zakresie uzupełnia wiadomości o terenie ocenianym tylko z mapy.

W decyzji dowódca batalionu podaje^{x/} ocenę nieprzyjaciela a szczególnie jego wojsk inżynieryjnych, ogólne zadanie wykonywane przez dywizję, zadanie batalionu, pododdziałów i sposoby ich wykonania, podział sił i środków, warianty i sposoby współdziałania, sposób zabezpieczenia materiałowo-technicznego batalionu, miejsce SD batalionu i sposób dowodzenia pododdziałami batalionu.

Podjętą decyzję wrysowuje się na mapę roboczą dowódcy batalionu. Po podjęciu decyzji dowódca batalionu powinien postawić zadania dla pododdziałów. Zadania pododdziałom mogą być postawione w formie rozkazu lub zarządzenia bojowego.

W rozkazie dowódca podaje: położenie i działania nieprzyjaciela, które mają bezpośredni wpływ na wykonanie postawionych zadań, zadania batalionu, zadanie poszczególnych pododdziałów batalionu i sposoby ich wykonania, zagadnienia współdziałania pododdziałów batalionu między sobą i z zabezpieczonymi oddziałami /pododdziałami/ dywizji, organizację materiałowo-technicznego zabezpieczenia, organizację zabezpieczenia działań bojowych, miejsce stanowiska dowodzenia batalionu, sposób i kierunek jego przemieszczenia, terminy i sposoby dostarczenia meldunków przez pododdziały swoich zastępców.

Podobną treść mają i zarządzenia bojowe wydawane na piśmie do poszczególnych pododdziałów, z tym, że zawarta w nich treść odnosi się tylko do tego pododdziału do którego zarządzenie jest adresowane.

Po postawieniu zadań pododdziałom, dowódca batalionu osobiście lub przez oficerów swojego sztabu organizuje współdziałanie między pododdziałami, udziela niezbędnej pomocy dowódcom kompanii oraz w ustalonych terminach melduje szefowi saperów dywizji o przebiegu realizacji otrzymanych zadań.

Treścią pracy sztabu batalionu jest: zbieranie, studiowanie i opracowywanie danych inżynierskich o nieprzyjacielu i terenie oraz meldowanie o nich dowódcy; przygotowywanie i przekazywanie zarządzeń wstępnych dla pododdziałów batalionu; znajomość położenia i możliwości bojowych pododdziałów; znajomość sytuacji skażeń i zakażeń oraz ich wpływu na wykonanie zadań bojowych; wykonywanie wspólnie z szefami służb potrzebnych dowódcy obliczeń i kalkulacji; sporządzenie pisemnych rozkazów i zarządzeń; przekazywanie pododdziałom zadań; planowanie i organizacja zabezpieczenia działań bojowych oraz współdziałania; organizacja łączności i punktów dowodzenia oraz służby porządkowo-ochronnej; składanie meldunków przełożonych oraz kontrole i pomoc podległym pododdziałom.

W zależności od sytuacji przygotowane dane i wnioski przez oficerów sztabu batalionu mogą być przedstawione w formie krótkich meldunków lub odpowiedzi na pytania dowódcy /szefa sztabu/.

Szef sztabu jest głównym organizatorem i koordynatorem pracy wszystkich komórek sztabu. W czasie oceny położenia, ocenia całokształt zagadnień i uogólnia dane przygotowane przez poszczególnych oficerów sztabu i kwatermistrza. W wyniku tego jest on w stanie sprecyzować propozycje decyzji i przedstawić ją dowódcy włącznie z organizacją dowodzenia i łączności. Natomiast poszczególni szefowie służb, oficerowie sztabu

i zastępcy, powinni być przygotowani do przedstawienia wniosków, propozycji, w zakresie ich dotyczącym.

Najważniejszą rzeczą w całej działalności dowódcy i sztabu batalionu saperów jest stała znajomość rzeczywistego położenia i stanu podległych pododdziałów oraz przebiegu wykonywania postawionych im zadań.

3.2. Organizacja dowodzenia pododdziałami batalionu oraz łączności w działaniach bojowych dywizji.

Za organizację i utrzymanie ciągłego dowodzenia podległymi pododdziałami jest odpowiedzialny szef sztabu batalionu saperów. Przy pomocy podległego mu sztabu organizuje on i zapewnia dowodzenie pododdziałami batalionu saperów w myśl decyzji dowódcy batalionu i jego wskazówek. Podstawą dowodzenia jest decyzja dowódcy batalionu saperów.

Dowodzenie pododdziałami batalionu saperów winno być realizowane ze stanowisk /punktów/ dowodzenia. Czas i miejsce rozwinięcia stanowiska dowodzenia dla batalionu saperów powinien podać każdorazowo szef saperów dywizji. Stanowisko dowodzenia batalionu saperów jest zasadniczym miejscem pracy dowódcy i sztabu batalionu saperów. W okresie organizacji walki stanowisko dowodzenia powinno być rozmieszczone w rejonie ześrodkowania batalionu a w toku walki należałoby go rozmieszczać w rejonie ześrodkowania większości sił batalionu /0Inż/ lub w rejonach wykonywania zasadniczych zadań przez batalion saperów. Rejon stanowiska dowodzenia powinien być tak wybrany by można było najdogodniej dowodzić i utrzymywać łączność ze wszystkimi pododdziałami batalionu saperów.

Głównym środkiem zapewniającym dowodzenie pododdziałami

batalionu saperów w działaniach bojowych jest łączność. Utrzymanie trwałej łączności z podległymi pododdziałami, sąsiadami oraz z wyższym dowódcą jest koniecznym warunkiem utrzymania ciągłości dowodzenia. Nawet chwilowa utrata ciągłości dowodzenia może spowodować duże straty w ludziach i sprzęcie bojowym lub poważne trudności w wykonaniu postawionego zadania. Utrzymanie ciągłości dowodzenia pododdziałami batalionu saperów jest stosunkowo trudne w praktycznej realizacji. Trudność ta wynika przede wszystkim ze specyfiki działania batalionu saperów podczas walki.

Batalion saperów tylko w niektórych sytuacjach działa całością sił. Z reguły wykonuje zadania zabezpieczenia inżynierskiego w sposób rozśrodkowany, niejednokrotnie na całej szerokości i głębokości pasa działań bojowych dywizji. Część jego pododdziałów tworzy elementy ugrupowania bojowego dywizji /OZR, OZap/, które działają na znacznych odległościach od stanowiska dowodzenia batalionu a nawet punktów dowodzenia dywizji. Znaczne odległości pododdziałów batalionu w trakcie wykonywania zadań od stanowiska dowodzenia batalionu oraz niezbyt doskonałe środki łączności w jakie są one wyposażone wpływają bardzo ujemnie na ciągłość dowodzenia.

Wydaje się, że powyższy problem może być rozwiązany z chwilą wprowadzenia na wyposażenie batalionu saperów nowych środków łączności o lepszych niż obecnie parametrach technicznych. Problem ten jest dostrzegany nie tylko przez dowódców batalionów saperów i szefów saperów dywizji lecz i przez niektórych dowódców dywizji^{x/}.

Za organizację łączności w batalionie saperów jest odpowiedzialny szef sztabu batalionu. Obowiązany jest on

kierować pracą swego pomocnika - szefa łączności, stawiać mu we właściwym czasie zadania i wytyczne do organizacji łączności oraz praktyczna jej realizacja jest obowiązkiem pomocnika szefa sztabu - szefa łączności. Podstawowymi środkami łączności w batalionie saperów są środki radiowe.

Zasadniczym rodzajem łączności batalionu saperów jest łączność radiowa, którą uzupełnia się łącznością przewodową i środkami ruchomymi. Łączność przewodowa znajduje zastosowanie w rejonie ześrodkowania batalionu saperów lub w wypadku wykonywania zadań całością sił batalionu w jednym rejonie. Ruchome środki łączności mogą znaleźć zastosowanie najczęściej podczas marszu.

Łączność radiowa w batalionie saperów może być zorganizowana w następujący sposób^{xx/}.

Dowódca batalionu dysponuje wozem dowodzenia R-2, z którego wydziela jedną radiostację UKF do sieci radiowej szefa saperów dywizji. W skład tej sieci wchodzi radiostacje: OZR/kompania inżynieryjno-drogowa/, OZap /pluton minowania i niszczeń z kompanii saperów/, dowódca kompanii pontonowej i desantowo-przeprawowej/ jeśli te kompanie zostały wydzielone w przewidywaniu forsowania przeszkody wodnej/ oraz samodzielnego inżynieryjnego patrolu rozpoznawczego /SIPR/ jeśli taki działa na potrzeby szefa saperów dywizji.

x/ Dowodem może być decyzja dowódcy 10 DPanc wyposażenia dowódcy batalionu saperów w wóz dowodzenia R-3.

xx/płk dr M.Geleta "Organizacja łączności wojsk inżynieryjnych na szczeblu armii, dywizji, pułku". Str.53.

Dla łączności z podległymi pododdziałami /pozostałymi/ organizuje się sieć radiową dowódcy batalionu, w której pracują radiostacje: dowódcy batalionu /z wozu dowodzenia R-2/, dowódcy kompanii saperów i dowódcy kompanii technicznej. W sieci tej może również pracować radiostacja sztabu batalionu w przypadku kiedy dowódca znajduje się poza rejonem stanowiska dowodzenia batalionu. Do czasu kiedy ze składu pododdziałów batalionu nie zostały utworzone elementy ugrupowania wojsk inżynierskich, w sieci radiowej dowódcy batalionu będą pracować również radiostacje dowódcy kompanii pontonowej, desantowo-przeprawowej i inżyniersko-drogowej. Z pododdziałami batalionu, które występują jako elementy ugrupowania wojsk inżynierskich i z racji wykonywanego zadania podlegają szefowi saperów dywizji, łączność /w razie potrzeby/ dowódca batalionu może uzyskać w sieci radiowej szefa saperów dywizji.

Dla odbioru sygnałów ostrzegania, na SD batalionu wydziela się odbiornik radiowej UKF do sieci radiowej ostrzegania dywizji. Przekazywanie sygnałów alarmowych dla podległych pododdziałów odbywa się w sieci radiowej dowódcy batalionu i szefa saperów dywizji.

Przykład organizacji łączności radiowej w batalionie saperów dywizji przedstawia załącznik Nr 7.

3.3. Organizacja zabezpieczenia bojowego oraz współdziałania między pododdziałami w działaniach bojowych dywizyjnego batalionu saperów.

Organizacja zabezpieczenia działań bojowych pododdziałów batalionu saperów, jest kolejną czynnością dowódcy batalionu po postawieniu zadań dla podległych pododdziałów.

Zabezpieczenie działań bojowych ma na celu:

- nie dopuścić do niespodziewanego napadu przeciwnika naziemnego i z powietrza;
- stworzenie dogodnych warunków do pomyślnego realizowania zadań w różnych warunkach;
- zapewnić niezbędne środki do realizacji postawionych zadań.

Uwzględniając powyższe cele dowódca batalionu saperów zobowiązany jest w odpowiednim czasie postawić odpowiednie zadania zabezpieczenia działań bojowych dla podległych pododdziałów i osób funkcyjnych i wydzielić w tym celu niezbędne siły i środki, uwzględniając przy tym przedsięwzięcia podejmowane przez przełożonych.

Przedsięwzięcia przełożonych w tym zakresie będą mu znane z zarządzenia bojowego dla batalionu, przekazanego przez szefa saperów dywizji. Szef saperów w zarządzeniu bojowym^{x/} dla batalionu saperów określa m.in. przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia bojowego realizowane na korzyść batalionu lub jego pododdziałów wykonujących zadania zabezpieczenia inżynieryjnego na rzecz innych rodzajów wojsk.

Zabezpieczenie działań bojowych obejmuje: rozpoznanie, obronę przed bronią masowego rażenia, obronę przeciwlotniczą, ubezpieczenie, zabezpieczenie inżynieryjne, maskowanie, przeciwdziałanie radioelektroniczne, zabezpieczenie topograficzne, zabezpieczenia hydrometeorologiczne i zabezpieczenie tyłowe. Wymieniłem wszystkie rodzaje zabezpieczenia, realizowane przez wszystkie rodzaje wojsk, wojsk specjalnych i służb na różnych szczeblach dowodzenia.

x/ Gen.bryg. mgr inż. Cz. Piotrowski "Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego walki i dowodzenia wojskami inżynieryjnymi". Str. 49.

Niektóre z nich będą miały zasadnicze znaczenie dla dywizyjnego batalionu saperów i te zostaną przeze mnie omówione.

W zakresie rozpoznania wysiłek batalionu powinien się skupiać na prowadzeniu rozpoznania inżynieryjnego przede wszystkim z punktu widzenia technicznego dla potrzeb pododdziałów batalionu saperów. Główną rolę w realizacji tego rodzaju zabezpieczenia odgrywa pluton dowodzenia. Nie znaczy to, że inne pododdziały są zwolnione z obowiązku prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego, niemniej jednak zadania stawiane dla nich powinny być możliwe do wykonania posiadanymi przez nie siłami i środkami.

W zakresie obrony przed bronią masowego rażenia do głównych przedsięwzięć realizowanych w batalionie saperów można zaliczyć:

- rozpoznanie stref skażeń i zakażeń;
- powiadamianie pododdziałów o zagrożeniu;
- rozśrodkowanie i maskowanie pododdziałów;
- sprawdzenie i uzupełnienie środków obrony przed skażeniami i zakażeniami;
- przygotowanie sił i środków do likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela BMR.

Dowódca batalionu powinien wyraźnie określić gdzie przedsięwzięcia tego rodzaju zabezpieczenia działań bojowych będą realizowane przez pododdziały ich własnymi siłami i środkami a jakie przedsięwzięcia realizowane będą na szczeblu batalionu i przez kogo. Do praktycznej realizacji zadań w tym zakresie można wykorzystać instruktora - majstra sprzętu chemicznego oraz jednego z pomocników szefa sztabu.

W zakresie obrony przeciwlotniczej dowódca batalionu powinien przede wszystkim postawić zadania dla pododdziałów, gdyż na szczeblu batalionu nie występują wyspecjalizowane siły i środki w tym zakresie. Sztab batalionu będzie realizował jedynie funkcje powiadamiania /alarmowania/ pododdziałów w oparciu o dane z sieci ostrzegania dywizji.

Do głównych przedsięwzięć w tym zakresie można zaliczyć:

- wydzielenie odpowiedniej ilości sił i środków w pododdziałach do zwalczania nisko lecących samolotów;
- rozśrodkowanie i maskowanie pododdziałów;
- przyjmowanie i przekazywanie sygnałów alarmowania o środkach napadu powietrznego.

Ubezpieczenie jest rodzajem zabezpieczenia, które szczególnie w odniesieniu do batalionu saperów ma zasadnicze znaczenie. Wypływa to z tego, że batalion saperów jako całość występuje w ugrupowaniu bojowym dywizji w zasadzie między pierwszym a drugim rzutem, gdzie najprawdopodobniej będzie się można spotkać z drobnymi grupami rozbitego nieprzyjaciela przez oddziały pierwszego rzutu dywizji, grupami dywersyjno-rozpoznawczymi itp. Z tego też względu istnieje ciągle zagrożenie działania tych grup a zatem i konieczność zorganizowania ubezpieczenia w celu uprzedzenia pododdziałów batalionu przed niespodziewanym napadem naziemnym nieprzyjaciela. Dotyczy to również pojedynczych pododdziałów batalionu bądź to przemieszczających się za oddziałami pierwszego rzutu lub wykonujących prace inżynieryjne w oderwaniu od oddziałów /pododdziałów/ ogólnowojskowych czy sił głównych batalionu.

Ubezpieczenie jako rodzaj zabezpieczenia działań

bojowych jest w zasadzie możliwe do realizacji przez każdy pododdział batalionu własnymi siłami i środkami, w każdych warunkach i dlatego właśnie powinno być zawsze i wszędzie organizowane.

W zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego główny wysiłek należałoby skupić przede wszystkim na pracach inżynieryjnych związanych z obroną przed bronią masowego rażenia oraz zabezpieczenia przegrupowania bsap. Inne przedsięwzięcia z tego zakresu to właściwie typowe zadania zabezpieczenia inżynieryjnego jakie batalion wykonuje na korzyść dywizji.

Maskowanie jest kolejnym przedsięwzięciem zabezpieczenia działań bojowych realizowanym przez bsap. Do głównych przedsięwzięć w tym zakresie realizowanych w batalionie saperów można zaliczyć:

- skryte rozmieszczenie pododdziałów w rejonach /ześrodkowania, wyjściowych/;
- skryte podejście pododdziałów do rejonów wykonywanych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego;
- umiejętne wykorzystanie warunków maskujących terenu i podręcznych środków maskowania;
- ograniczenie ruchu pojazdów w rejonach wykonywanych zadań;
- umiejętne wykonanie prac inżynieryjnych.

Duża ilość ciężkiego sprzętu jaka występuje w batalionie saperów przy nie przestrzeganiu warunków maskowania może być łatwo wykryta przez rozpoznanie nieprzyjaciela i stać się opłacałym celem jego uderzeń.

Istota współdziałania^{x/} polega na uzgodnieniu działań

pododdziałów batalionu saperów z działaniami innych rodzajów wojsk i między sobą co do celu, czasu i miejsca /przestrzeni/ oraz rodzaju i zakresu wykonywanych przedsięwzięć. Organizując współdziałanie^{xx/} między poszczególnymi pododdziałami batalionu w terenie dowódca batalionu powinien określić sposób wzajemnej pomocy i zgrania wspólnych działań pododdziałów, sposób osłony działania pododdziałów batalionu przez oddziały /pododdziały/ dywizji na korzyść których te pododdziały działają, sposób wzajemnego informowania się i inne, zależne od sytuacji zagadnienia.

Mimo, że w batalionie saperów większość pododdziałów posiada wyraźnie określoną specjalizację a co się z tym wiąże będą wykonywać różne zadania, w różnym czasie i miejscu to jednak w pewnych okresach walki np. w czasie forsowania współdziałania staje się nie tylko możliwe ale i konieczne. W przypadku forsowania, współdziałania pododdziałów batalionu staje się w każdych warunkach pożądane szczególnie między takimi pododdziałami jak kompanią pontonową czy desantowo-przeprawową a kompanią inżynieryjno-drogową, całością lub częścią plutonu dowodzenia, całością lub częścią kompanii saperów, częścią plutonu remontowego i całością plutonu medycznego. Kompania pontonowa jest w stanie zbudować most w ciągu 30-40 minut ale urządzenie i utrzymanie punktu przeprawy mostowej w tym czasie zgodnie z wymogami jest prawie niemożliwe bez pomocy innych w/w pododdziałów batalionu.

x/ Gen. bryg.mgr inż. Cz. Piotrowski "Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego walki i dowodzenia wojskami inżynieryjnymi". Str. 13.
xx/ Podręcznik "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych w zasadniczych rodzajach walki". Str. 137.

W przypadku forsowania zachodzi również konieczność ścisłego współdziałania z innymi rodzajami wojsk jak artylerią, wojskami OPL oraz oddziałami i pododdziałami biorącymi udział w forsowaniu czy korzystającymi z przepraw. Umiejętnie zorganizowane współdziałanie zapewni lepsze wykonanie postawionych zadań, odciąży pododdział wykonujący w danej chwili główne zadanie od prac i przedsięwzięć mniej ważnych, skróci czas wykonania postawionego zadania.

IV. ORGANIZACJA ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO I TECHNICZNEGO W DZIAŁANIACH BOJOWYCH DYWIZYJNEGO BATALIONU SAPERÓW.

4.1. Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia materiałowego pododdziałów batalionu saperów dywizji.

Pomyślne wykonanie zadań zabezpieczenia inżynieryjnego przez batalion saperów zależy w bardzo dużym stopniu od właściwej organizacji zabezpieczenia materiałowego i technicznego jego pododdziałów.

Zabezpieczenie materiałowe^{x/} to całokształt przedsięwzięć mających na celu zaspokojenie potrzeb materiałowych pododdziałów batalionu czyli zaopatrywanie^{xx/} oraz dowóz środków materiałowych w określonym czasie. Środki materiałowe zużywa się w czasie walki z posiadanych przez pododdziały zapasów. Uzupełnienia naruszonych zapasów dokonuje szczebel nadrzędny. Bezpośrednią odpowiedzialność za zaopatrywanie wojsk w środki materiałowe, sprzęt i różne niezbędne materiały ponoszą dowódcy wszystkich szczebli, bowiem dowódca stawiając zadanie ma obowiązek zapewnić niezbędne środki do realizacji danego przedsięwzięcia.

x/ Zbiór prac ASG "Zintegrowane tyły taktyczne". Wyd. 1972

xx/ Przez zaopatrywanie, należy rozumieć zapotrzebowanie, odbiór, przechowywanie, konserwację, ewidencję i rozdział środków materiałowych.

Stąd też powszechnie znana zasada: "kto stawia zadania, ten również zapewnia środki potrzebne do ich wykonania".

W oparciu o tę zasadę został ustalony system dowozu zaopatrzenia, polegający na tym, że zaopatrzenie do wojsk dostarczone jest wg schematu:

armia - dywizja - pułk - batalion - kompania - żołnierz.

W razie konieczności lub w warunkach sprzyjających można a niekiedy trzeba pomijać kolejne etapy zaopatrywania co powoduje znaczne skrócenie czasu zaopatrywania.

Środki materiałowe i sprzęt ze składów /magazynów/ wydaje się na podstawie dokumentów rozchodowych /rozdzielników, zleceń, asygnat/ wystawianych przez odpowiednich szefów służb i szefów zaopatrzenia. Zaopatrywanie pododdziałów batalionu realizuje się w oparciu o przewidywane zużycie środków materiałowych oraz meldunki /sprawozdania/ o stanie środków materiałowych. Na tej podstawie pododdziały batalionu saperów otrzymują należne im zaopatrzenie.

Batalion saperów dywizji zaopatrzenia materiałowe takie jak: amunicja, mps, żywność, umundurowanie oraz sprzęt, części zamienne i materiały inżynieryjne za wyjątkiem samobieżnych maszyn inżynieryjnych otrzymuje bezpośrednio z batalionu zaopatrzenia dywizji. Samobieżne maszyny inżynieryjne będą przyjmowane i dostarczane do batalionu bezpośrednio ze składu inżynieryjnego związku operacyjnego przez upoważnionego do odbioru przedstawiciela batalionu saperów.

Batalion saperów posiada organiczny pluton zaopatrzenia^{x/},
który przeznaczony jest do przyjmowania, magazynowania, rozdziału

x/ Patrz załącznik Nr 1.

i dowozu środków materiałowych do pododdziałów batalionu saperów.

Zaopatrywanie pododdziałów batalionu saperów w poszczególne środki materiałowe organizują szefowie służb podlegli kwatermistrzowi bądź szefowi służb technicznych - zastępcy dowódcy. Dowóz środków materiałowych do poszczególnych pododdziałów organizuje kwatermistrz lub szef służb technicznych, każdy w zakresie swoich kompetencji wykorzystując w tym celu siły i środki plutonu zaopatrzenia.

Ze szczebla kompanii do plutonu bądź drużyny czy nawet pojedynczych żołnierzy środki materiałowe są dostarczone poprzez szefa kompanii przy wykorzystaniu transportu kompanii /będzie to najczęściej samochód gospodarczy/.

Omówione zasady zabezpieczenia materiałowego mogą w przypadku batalionu saperów okazać się niewystarczające. Przede wszystkim dlatego, że ze względu na charakter wykonywanych zadań jak również rozśrodkowany sposób działania pododdziałów w pasie działania dywizji, pododdziały będą występować nie w organicznym składzie, często małymi grupami. Wymagać to będzie szczególnie wysokiej operatywności kwatermistrzostwa batalionu w zakresie zaopatrywania pododdziałów a niekiedy pomocy ze strony szefa saperów dywizji, który najlepiej będzie zorientowany w miejscu i czasie przebywania pododdziałów batalionu wydzielonych ze składu batalionu a także pododdziałów tyłowych dywizji /czołówek materiałowych/ mogących zaopatrzyć pododdziały batalionu z pominięciem szczebla batalionu saperów.

Np. Kompania inżynieryjno-drogowa utrzymująca drogi dowozu i ewakuacji może być zaopatrywana bezpośrednio z batalionu zaopatrzenia dywizji. Podobnie oddział zaporowy i inne elementy ugrupowania wojsk inżynieryjnych utworzonych ze składu

batalionu saperów. Wymagać to będzie jednak uzgodnienia ze szczeblem nadrzędnym co do miejsca, czasu i ilości zaopatrzenia.

4.2. Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia technicznego działań bojowych pododdziałów dywizyjnego batalionu saperów.

Zabezpieczenie techniczne^{x/} w batalionie saperów polega na organizacji i zapewnieniu prawidłowej eksploatacji i obsługi technicznej sprzętu inżynierskiego w celu utrzymania ustalonych norm przebiegów między naprawczych i żywotności maszyn i sprzętu.

W zakresie zabezpieczenia technicznego wchodzi następujące podstawowe przedsięwzięcia:

- organizacja technicznie prawidłowej eksploatacji sprzętu;
- organizacja remontu uszkodzonego sprzętu technicznego;
- organizacja ewakuacji uszkodzonego sprzętu technicznego.

Organizacja technicznie prawidłowej eksploatacji sprzętu i maszyn polega na wykonywaniu usług technicznych przewidzianych normami i zarządzeniami oraz rozkazami przełożonych, zapewnieniu właściwego przechowywania sprzętu /konserwacja i ochrona/ i kontroli przestrzegania prawidłowej eksploatacji sprzętu zgodnie z jego przeznaczeniem i możliwościami.

Organizacja remontu uszkodzonego sprzętu technicznego obejmuje:

- planowanie potrzeb z zakresu remontu /ilość, rodzaje, terminy/;
- planowanie wykorzystania środków remontowych;
- organizację procesu technologicznego i wykonania remontu;
- współpracę warsztatów remontowych ze środkami ewakuacyjnymi i zaopatrzenia materiałowo-technicznego;

x/ Podręcznik "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inżynierskich w zasadniczych rodzajach walki". Wyd.SWInż.MON 1973r.

- zabezpieczenie bojowe prac remontowych.

Organizacja ewakuacji uszkodzonego sprzętu technicznego polega na:

- planowaniu potrzeb ewakuacji /ilość, rodzaje, odległość/
- wykonaniu ewakuacji;
- organizacji punktów zbiórki sprzętu uszkodzonego/PZSU/;
- współdziałaniu środków ewakuacyjnych szczebla niższego i nadrzędnego;
- współdziałaniu środków ewakuacyjnych ze środkami remontowymi.

Dowódcy pododdziałów posiadający na swym wyposażeniu sprzęt inżynierski ponoszą całkowitą odpowiedzialność za jego gotowość techniczną.

Bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia technicznego działań bojowych batalionu saperów jest szef służb technicznych - zastępca dowódcy batalionu. Do podstawowych jego obowiązków w tym zakresie należy:

- sporządzanie meldunków o sytuacji technicznej w poszczególnych pododdziałach batalionu i przedstawianiu ich dowódcy w określonym czasie wraz z propozycjami realizacji zadań zabezpieczenia technicznego;
- sporządzanie i wysyłanie meldunków o sytuacji technicznej wyższemu przełożonemu;
- opracowanie planu /mapy roboczej/ zabezpieczenia technicznego.

Podstawę do opracowania planu zabezpieczenia technicznego stanowią: wytyczne wyższego przełożonego; zadanie batalionu saperów; decyzja dowódcy; możliwości sił i środków batalionu w zakresie zabezpieczenia technicznego.

W batalionie saperów dywizji występuje organiczny pluton remontowy w składzie:

- trzy drużyny remontu samochodów po 5 ludzi;
- drużyna remontu sprzętu inżynierskiego w składzie 10 ludzi.

Na swoim wyposażeniu pluton posiada następujące warsztaty:

- jeden B/Inż.
- jeden A/Sam.
- dwa B/Sam.

Batalion swoimi siłami i środkami może wykonywać obsługi techniczne i remonty bieżące. Rodzaje remontów bieżących, czas ich trwania oraz orientacyjną pracochłonność przedstawia poniższa tabela^{x/}.

Czas trwania remontu	Rodzaj remontu	Kto wykonuje	Orientacyjna pracochłonność
do 2 godz.	Remont bieżący w małym zakresie	Kierowca /załoga/ Środki pododdziału /oddziału/.	4-6 r/godz.
do 5 godz.	Remont bieżący w średnim zakresie	Kierowca /załoga/ Środki oddziału, ZT.	12-16 r/godz.
9 do 15 godzin	Remont bieżący w dużym zakresie i wymiana zespołu silnika	-"-	40-70 r/godz.

Wynika z tego, że remont bieżący w średnim zakresie wymaga użycia jednego z warsztatów wraz z drużyną remontową na okres 5 godzin. Pluton remontowy posiada 4 drużyny i 4 warsztaty czyli może zorganizować 4 czołówki remontowe, które /przy założeniu trzech remontów na dobę dla jednej/ mają możliwość wykonania

x/ Normy przyjęto z podręcznika "Zintegrowane tyły taktyczne".
Zbiór prac ASG.
Nr Wyd.

do 12 remontów bieżących. Możliwości dokonywania obsługi technicznych będą różne w zależności od rodzaju obsługi. Obsługę techniczną nr 1 w zasadzie wykonuje kierowca /załoga/ a czas jej trwania wynosi 8 roboczogodzin. Obsługa techniczna nr 2 wymaga zaangażowania do jej wykonania oprócz kierowców /załóg/ dodatkowe siły i środków plutonu remontowego. Wychodząc z ilości możliwych do zorganizowania z sił i środków plutonu remontowego czołówek oraz użycia ich w ciągu doby 2-3 krotnie. Możliwości w zakresie wykonania obsługi technicznej nr 2 wyniosą 8-12 obsług. Wariant użycia całości sił i środków plutonu remontowego do wykonywania obsług technicznych nr 2 będzie w zasadzie możliwy w obronie lub w innych rodzajach działań gdy batalion znajduje się w rejonie ześrodkowania całością sił.

W innych przypadkach celowym jest organizowanie 1-2 czołówek remontowych /warsztat + drużyna remontowa/ którymi należy wesprzeć pododdziały batalionu wykonujące główne zadania zabezpieczenia inżynieryjnego, pozostałymi siłami i środkami zabezpieczać inne pododdziały batalionu, wykonujące prace na pomocniczych kierunkach.

V. WNIOSKI KOŃCOWE

1. Batalion saperów dywizji odgrywa zasadniczą rolę w zabezpieczeniu inżynieryjnym działań bojowych dywizji, wykonując główne zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wyspecjalizowanymi siłami i środkami.
2. Ze względu na wąską specjalizację poszczególnych pododdziałów batalionu saperów oraz ich działania w całym pasie dywizji, zachodzi konieczność ich użycia w sposób rozśrodkowany i zdecentralizowany, co tworzy specyfikę działań batalionu saperów w działaniach bojowych dywizji a zarazem utrudnia bieżące dowodzenia nimi oraz ich zaopatrywanie.
3. Dowódca i sztab batalionu saperów powinni skupiać główny wysiłek swej pracy na problemach organizacji i zabezpieczenia działań bojowych pododdziałów batalionu oraz na zachowaniu ich gotowości bojowej. Decyzję co do wykorzystania sił i środków batalionu podejmuje w zasadzie szef saperów dywizji.
4. W obecnej organizacji dywizyjnego batalionu saperów daje się zauważyć małą ilość pododdziałów do wykonywania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego o charakterze uniwersalnym. Brak jest również dostatecznej ilości sprzętu do prac fortyfikacyjnych co powoduje, że batalion ma znikome możliwości w tym zakresie. Wydaje się, że problem ten mógłby być radykalnie rozwiązany przez zwiększenie ilości plutonów saperów w kompanii saperów i stworzenie pododdziału maszyn ziemnych wyposażonego w uniwersalny i wysoce wydajny sprzęt typu koparko-ładowarki, koparki do budowy transzei itp. Dotychczasowa drużyna maszyn ziemnych

/dwie koparki KS-251/ nie może sprostać potrzebom w zakresie rozbudowy fortyfikacyjnej terenu na szczeblu dywizji nawet w ograniczonym zakresie.

5. Wydzielane z batalionu saperów takie elementy ugrupowania bojowego dywizji jak OZR i OZap również nie są w stanie przy obecnej ich strukturze i wyposażeniu zabezpieczyć w pełni potrzeb w zakresie urządzenia i utrzymania dróg dla dywizji jak również skutecznie /OZap/ powstrzymać działanie pododdziałów pancernych przeciwnika. Dywizja w podstawowych rodzajach działań bojowych powinna mieć możliwość utrzymywania dwóch dróg dywizyjnych. Siłami kid z batalionu saperów można utrzymywać obecnie w zasadzie jedną drogę.

Możliwości OZap na dzień dzisiejszy wydają się również znikome. Jedną jednostkę minowania można ustawić 600 mb pola minowego co praktycznie może powstrzymać niewielki pododdział nacierającego przeciwnika.

Mając na uwadze masowe zniszczenie dróg jakie mogą mieć miejsce na współczesnym polu walki wydaje się, że OZap może mieć trudności w dotarciu na czas na planowaną rubież minowania. Osobiście rozwiązanie tego problemu widziałbym poprzez stworzenie pododdziału uzbrojonych w pociski rakietowe śmigłowców, przystosowanych jednocześnie do minowania manewrowego.

BIBLIOGRAFIA

1. Gen. bryg. mgr inż. Czesław Piotrowski "Ogólne zasady organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego walki i dowodzenia wojskami inżynieryjnymi". Wydawnictwo SWInż. MON.
2. Instrukcja "Zabezpieczenie inżynieryjne walki"/pułk dywizja/.
3. "Organizacja i możliwości taktyczno-techniczne oraz kalkulacje przegrupowania pododdziałów i oddziałów wojsk inżynieryjnych". Wydawnictwo SWInż. MON Warszawa 1973 r.
4. Płk dypl. Karol Dideńko "Zasady zabezpieczenia inżynieryjnego działań obronnych dywizji" Skrypt ASG Warszawa.
5. Płk dypl. Stanisław Seroczyński "Ćwiczebna organizacja jednostek wojsk inżynieryjnych". Skrypt ASG.
6. Płk dypl. Michał Gełeta "Organizacja łączności wojsk, wojsk inżynieryjnych". Skrypt ASG.
7. Płk dypl. mgr Lech Rutkowski "Zasady zabezpieczenia inżynieryjnego natarcia dywizji". Skrypt ASG.
8. Podręcznik "Działanie oddziałów i pododdziałów wojsk inżynieryjnych w zasadniczych rodzajach walki". Wydawnictwo SWInż. MON 1973 r.
9. Płk doc. dr Jerzy Skibiński "Wybrane problemy teorii organizacji i kierowania".
10. Podręcznik "Taktyka Ogólna". Wyd. 1968 r.
11. Zbiór prac ASG "Zintegrowane tyły taktyczne". Wyd. 1972 r.

ZAŁĄCZNIKI

1. Organizacja batalionu saperów DZ /DPanc/.
2. Zestawienie należności batalionu saperów DZ /DPanc/.
3. Schemat rozmieszczenia batalionu saperów w rejonie ześrodkowania.
4. Ugrupowanie marszowe batalionu saperów.
5. Schemat rozmieszczenia pododdziałów batalionu saperów w natarciu DZ /DPanc/.
6. Schemat rozmieszczenia pododdziałów batalionu saperów w pasie obrony DZ/DPanc/.
7. Schemat łączności radiowej batalionu saperów w podstawowych rodzajach działań bojowych dywizji.
8. Orientacyjne możliwości wykonania zasadniczych prac inżynierskich przez bsap DZ/DPanc/.

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 Bibl.Nauk ASG

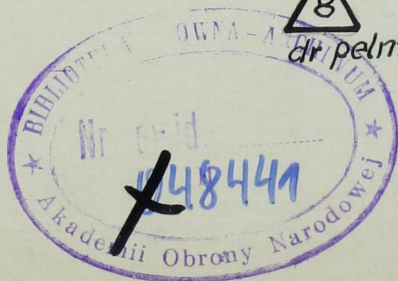
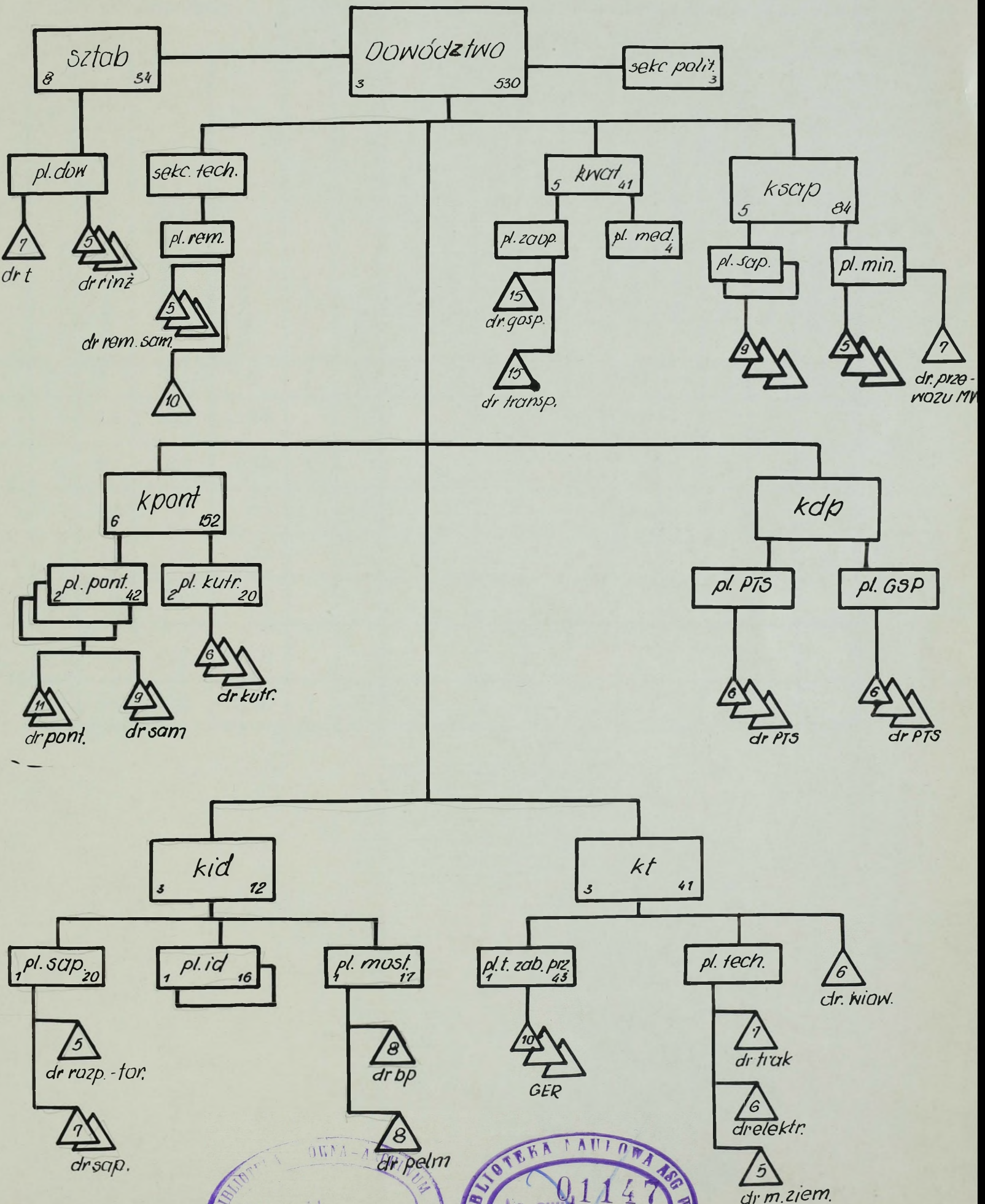
Wyk. ppłk W. GWIZDOWSKI

Druk JSz. dn. 27.08.81r.

Nr ks.0.897.

ORGANIZACJA *bsap* DZ / DPanc /

ZESTAWIENIE NALEŻNOŚCI bsap DZ/DPanc/

ZWA kod- iału	Stan osobowy				W Y P O S A Ż E N I E																																									
	Oficerów	Podoficerów	Szeregowców	Razem:	sprzęt inżynieryjny																	warszt.		transport							miny i MW															
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44			
ap	4	12	68	84							3	3	6										6						13	2																
ont	6	21	125	152	1			6																				1	6		1	54														
p	3	9	31	43		3	9																																							
l	5	12	55	72			1					1						2	2	8	5		4	1				1	20		1															
	3	9	49	61			3	6	6				1	1	2	2						1	1					3	6																	
zost. doddz.	22	21	75	118																						1	1	2	3	21	4			1												
ZEM:	43	84	403	530	1	3	13	6	6	6	3	3	7	1	1	2	2	2	2	8	5	1	11	1	1	1	1	2	3	18	55	4	2	54	1											

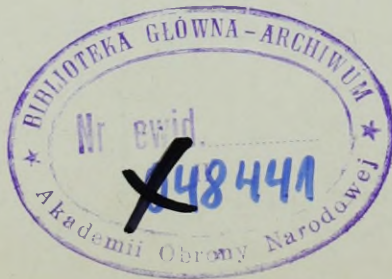
R-105 PM - 1 szt. kuchnie polowe - 6 przyczepy transportowe 4 t. - 19 szt.
R-105 - 8 szt. kuchnia plecakowa - 3 przyczepa /trajler/ 25 t. - 2 szt.
R-126 - 24 szt. cysterna benzynowa 4,5 m³ - 3 przyczepa dłuźycowa - 5 szt.
cysterna na wodę na - 1 samochód sanitarny - 1 szt.
przyczepie 3000 l. - 1

2 elastyczne - siatk.

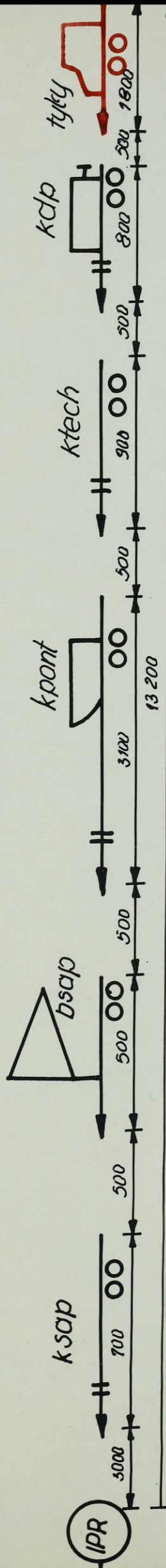
6 lekkich - płyty metalow.

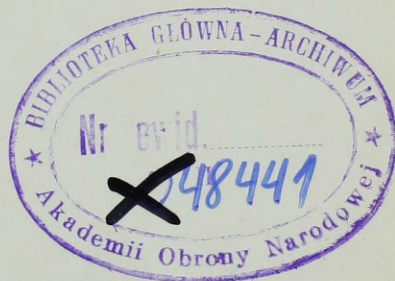
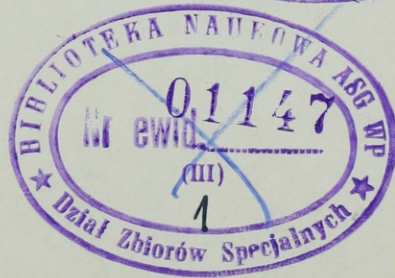
SCHEMAT ROZMIESZCZENIA BSAP W REJONIE ZEŚRODKOWANIA / wariant I

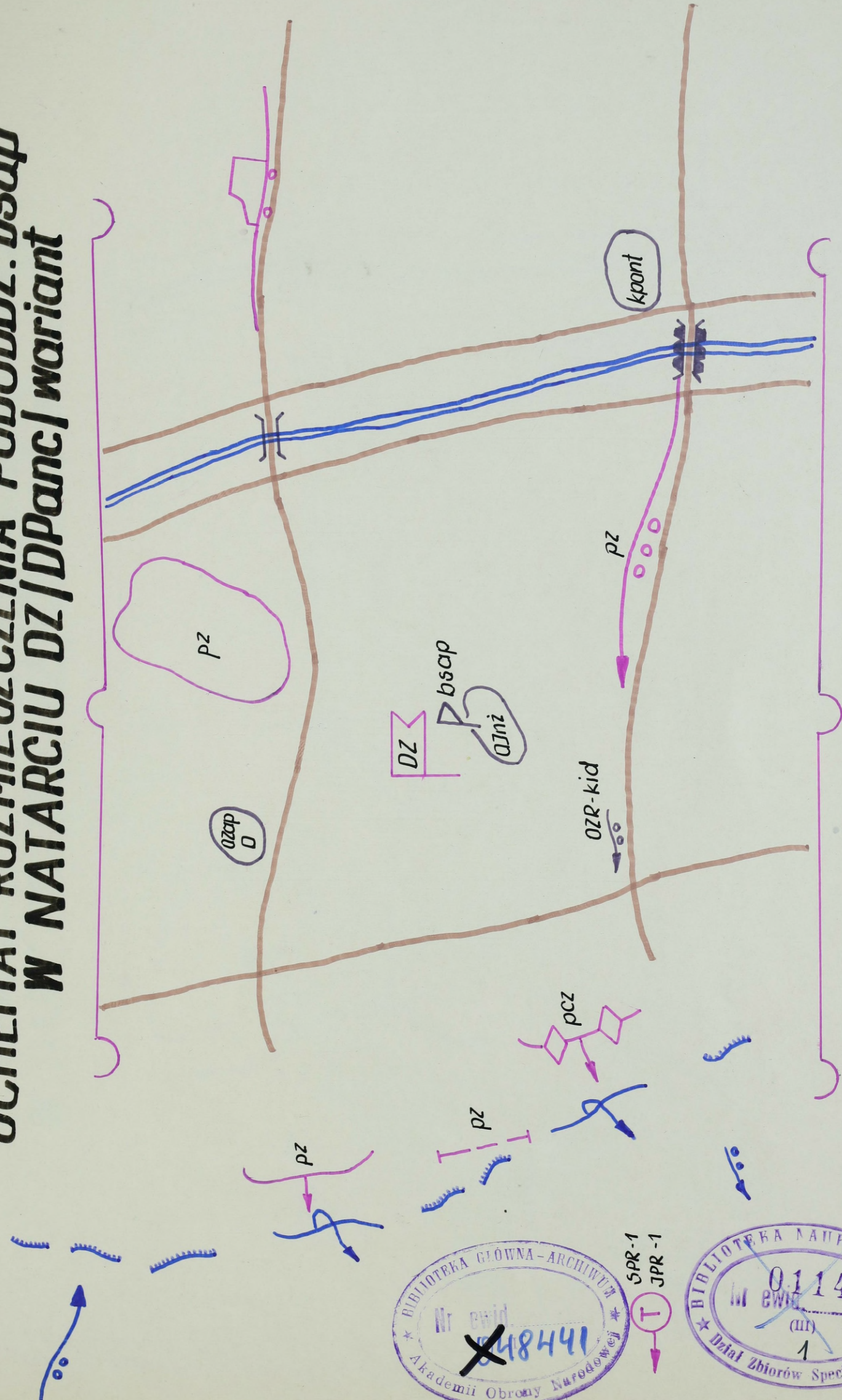
UGRUPOWANIE MARSZOWE bsap / wariant /

kid spetnia rolę UZR

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA PODODDZ. bsap W NATARCIE DZ/DPANCJI wariant

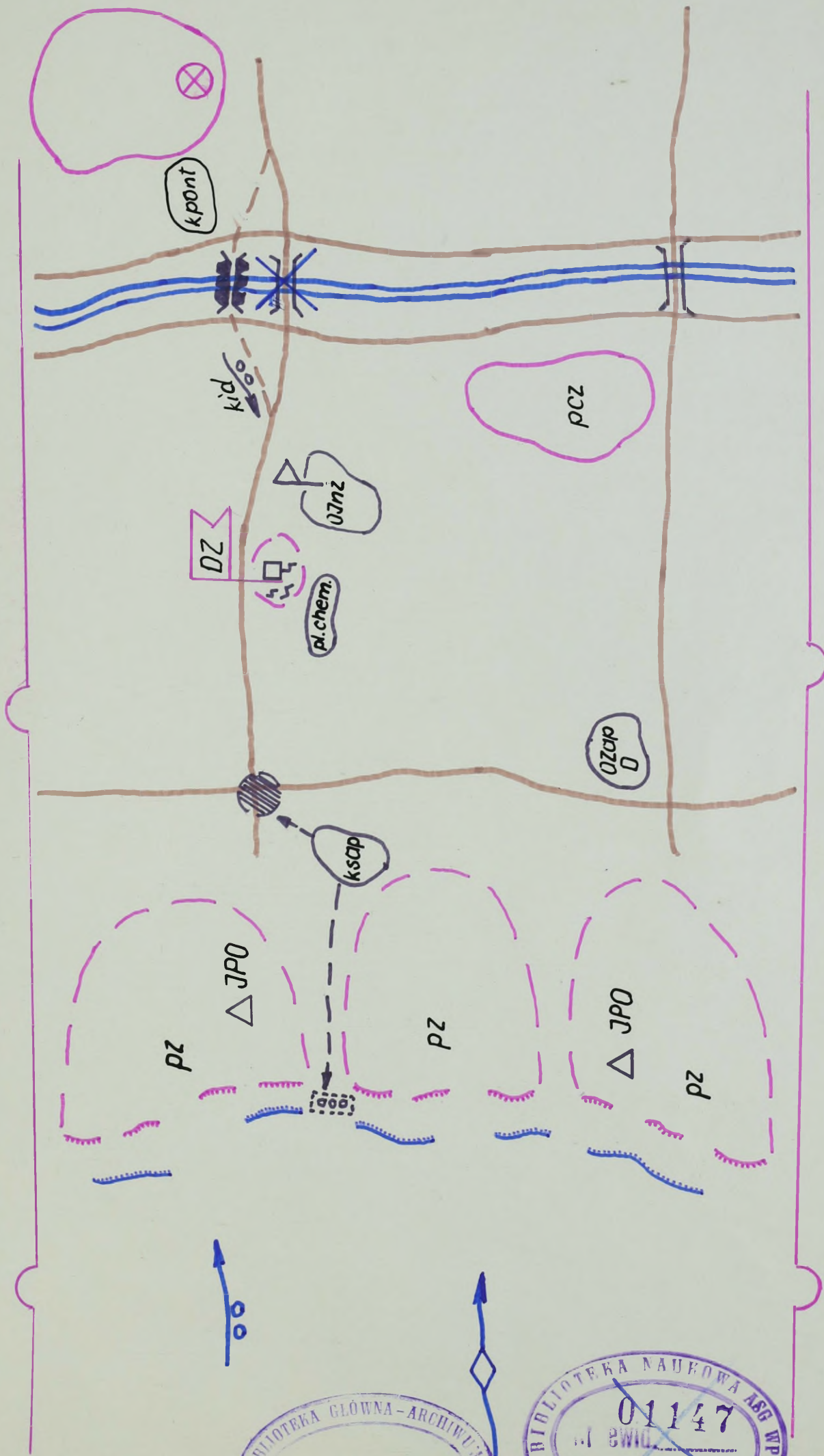

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 48441

SPR-1
JPR-1
T

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
0.1147
Dział Zbiorów Specjalnych
1

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA PODODDZ. bsap W PASIE OBRONY DZ / DPanc / wariant

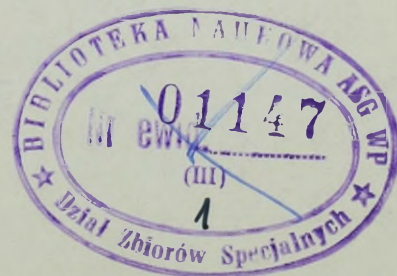

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM
 Nr ewid. 418441
 Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
 01147
 Dział Zbiorów Specjalnych
 1

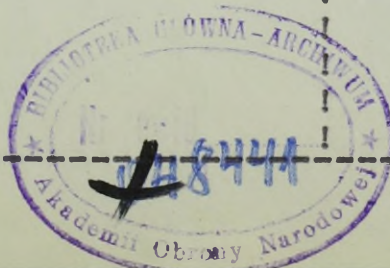
SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI RADIOWEJ bsap /wariant/ W PODSTAWOWYCH RODZ. DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Nr sieci	NAZWA sieci	DZ/DPancj		batalion saperów						inne pododdziały			
		WSD	SD	D-CA	SD	ksap	kpom	kid	kt		kdp		
1.	S/R szefa saperów dywizji												
2.	S/R dowódcy batal. saperów												
3.	S/R ostrzegania dywizji												
4.	S/R szefa saperów /komend. odc. forsow. DZ/												

ORIENTACYJNE MOŻLIWOŚCI WYKONANIA ZASADNICZYCH PRAC
INŻYNIERYJNYCH PRZEZ bsap /DZ/DPanc/

Rodzaj prac inżynierskich	Możliwości wykonania	Wykonawca
1	2	3
Prowadzenie rozpoznania inżynierskiego terenu i nieprzyjaciela.	2-3 IPO lub 2-3 IPR, albo 1-2 IPF.	Pluton dowodzenia
Wykonanie przejść w zaporach inżynierskich.	Sposobem ręcznym - 6 szt. w ciągu nocy. Ładunkami ŁWD 100/5000 - 12 szt. w ciągu 2 godzin.	Kompania saperów
Poszerzenie przejść wykonanych sposobem mechanicznym /ręcznym lub wybuchowym/.	6 szt.	Kompania saperów
Wydzielenie grup rozpoznania i likwidacji min jądrowych do zabezpieczenia działań oddziałów torujących /lub działających w ramach IGS/.	maximum 6 grup	Kompania saperów
Ustawienie przeciwpancernego pola minowego sposobem ręcznym.	1 km w ciągu nocy 2 km w ciągu dnia	Kompania saperów
Ustawienie przeciwpancernego pola minowego sposobem manewrowym.	2,4 km pola w ciągu 3 godzin /1800 min ppanc/.	Pluton minowania i niszczeń ksap.
Urządzenie węzłów zapór	2-3 węzły w ciągu 8-10 godz.	Kompania saperów
Torowanie drogi dywizyjnej	w tempie 8-10 km/godz.	Kompania inżyniersko-drogowa
Montaż mostów z przesł SMT na wąskich przeszkodach terenowych /z wykorzystaniem podpory PSMT/.	8 mostów na przeszkodach o szer. do 10 m lub 4 mostów na przeszkodach o szer. do 22 m /PSMT/.	Kompanie inżyniersko-drogowe
Urządzenie przepraw	- 2 przepraw desantowych /po 4-5 szt. PTS na każdej/; - 1 przeprawy promowej na GSP/3 promy GSP/; - 3 przepraw promowych z parku PP-64 /po 2 promy 40 t. lub po 1 promie 80 t. każda.	Kompania desantowo-przeprawowa.

1	2	3
Budowa mostów pontonowych z parku PP-64.	3-4 mosty przez wąskie przeszkody wodne lub 1-2 przez średnie przeszkody wodne /w sumie 186 mb 40 t. mostu w ciągu 30-40 minut/.	Kompania pontonowa
Zabezpieczenie pod względem inżynieryjnym przeprawy czołgów pod wodą.	3 przeprawy	Pluton techniczny zabezpieczenia przepraw k.techn.
Budowa mostów niskowodnych na wąskich przeszkodach wodnych.	Z gotowych elementów w tempie do 10-15 mb. z elementów przygotowanych na miejscu budowy 4-5 mb/godz.	Pluton mostowy kid
Rozbudowa stanowisk dowodzenia.	SD dywizji w ciągu 5-6 godz. - wykonanie prac ziemnych o objętości 200m ³ /godz	pl.techniczny k. tech.
Urządzenie punktu wydobywania i oczyszczania wody.	dywizyjny punkt wydobywania i oczyszczania wody o wydajności do 8000 l/godz.	drużyna wydobywania i oczyszczania wody k.techn.

